WIADOMOŚCI UCZELNIANE

POLITECHNIKA OPOLSKA

Nr 7 (70) ISSN 1427-809X maj '98

WIADOMOŚCI UCZELNIANE PO RAZ SIEDEMDZIESIĄTY

AKTUALNOŚCI z KBN

DNI PARTNERSTWA

Najlepsi studenci Politechniki

Sesja w statystyce

REGULAMIN NAGRÓD

OBRADOWAŁ ZESPÓŁ AKADEMICKO-GOSPODARCZY

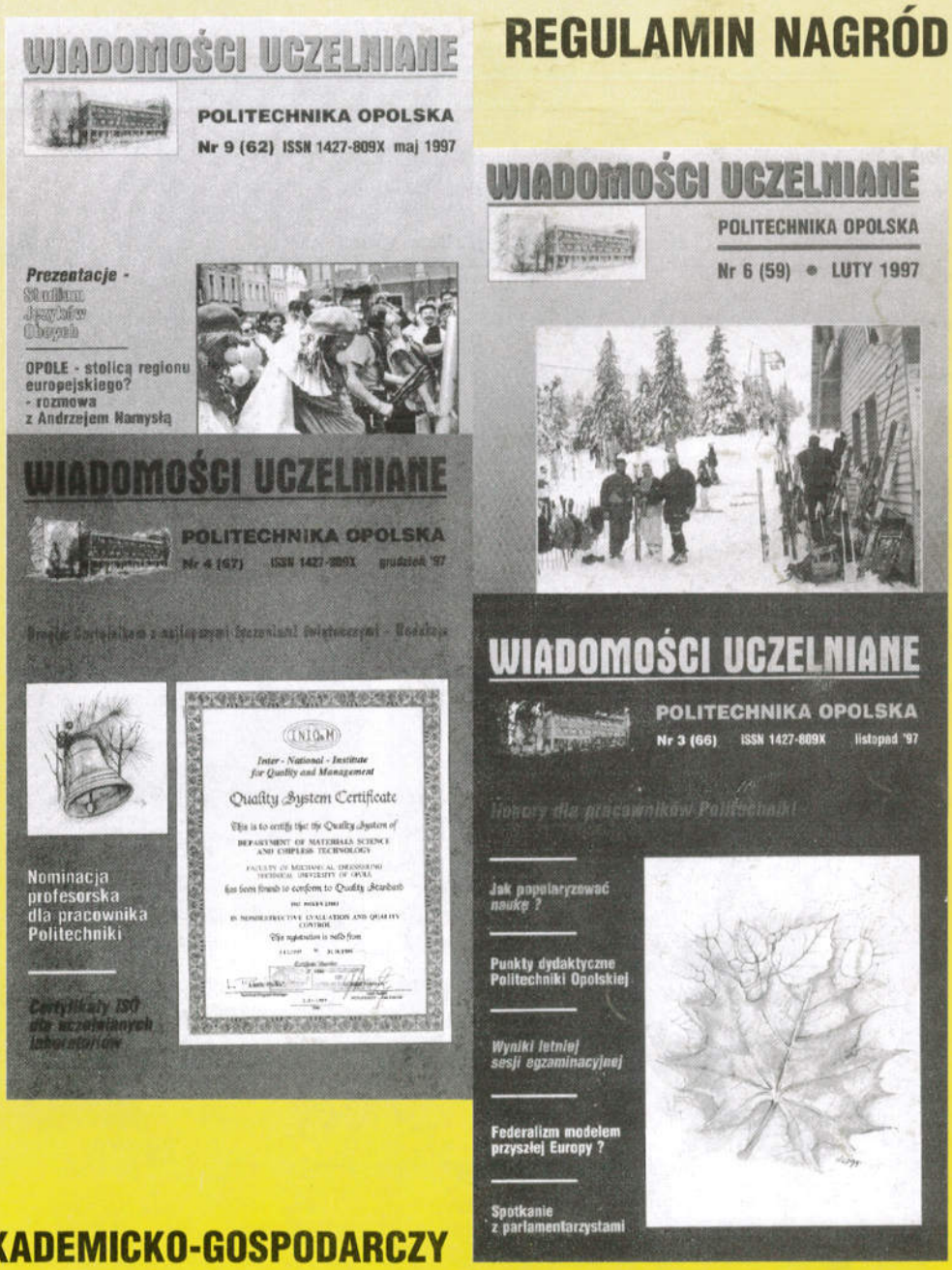

Felieton osobny

Są takie miejsca na Ziemi – miasta niezwykłe, prawie nierzeczywiste. Możesz tam zamknąć szczelnie drzwi za dotychczasowym życiem i usiąść na progu, możesz być nikim i każdym, nie sięgną cię tu macki zła, rozpacz nie ma dostępu, nie musisz niczego pamiętać ani żałować – jesteś u siebie.

Taka właśnie jest Praga. Skąpana w strugach promieni słonecznych, spływających po tynkach kamienic, przelewa się przez twoje palce, tworząc słoneczne kałuże na praskim bruku. W nich brodzą zadziorne gołębie w złocistych kamaszach. Kręte uliczki prowadzą w baśniowe zaułki, uchylają się okiennice na poddaszu, prowokują byś zajrzał bezwstydnie do środka, kuszą szeroko otwarte wejścia do piwiarni, duch Kafki i Haška zgodnie biorą cię pod rękę.

Oddycha Praga pełną piersią Wełtawy, opiętej gorsetem mostów. Pozwala zatrzymać się na Hradczanach i objąć je wzrokiem w posiadanie. Hojna i gościnna, pewna swej wartości nie musi się umizgiwać do różnobarwnego tłumu, który, choć pstry i hałaśliwy ponad miarę, tutaj nie drażni i nie męczy.

Nasyciwszy zmysły cudownością miasta, skieruj swe kroki na Karlovą 12 do teatru marionetek. Na poddaszu, o ścianach wyścielanych czerwonym pluszem, mag odsłoni kurtynę. Poprowadzi cię wraz z Orfeuszem na wędrówkę do Hadesu, poczujesz boską moc śpiewu i gry na kitarze, na przekór legendzie uratujesz swoją Eurydykę. Będziesz wierzyć, że Claudio Monteverdi z dalekiej Mantui tylko dla ciebie stworzył tę operę. W złotej Pradze wszystko jest możliwe: smutek podszyty radością, na dnie kieliszka z cierpkim fernetem, czająca się słodycz. Wystarczy położyć głowę na ramieniu, by czytać w cudzych myślach. Nie musisz wybierać się w podróż sentymentalną do raju z lat dzieciństwa, możesz pojechać do Pragi. A potem zawsze będziesz do niej tęsknić.

MADA

Od Redakcji

7 lat temu, w maju 1991 roku trafił do rąk Czytelników pierwszy numer "Wiadomości Uczelnianych". Liczył sześć stron, na których znalazły się między innymi informacje z obrad senatu, rozmowa z ówczesnym rektorem WSI, Piotrem Wachem, garść wiadomości o wynikach sesji egzaminacyjnej, o tym, że w domach akademickich mieszka 478! studentów naszej uczelni, a ze stołówki korzysta około 400 żaków oraz o przygotowaniach do obchodów srebrnego jubileuszu uczelni i uzyskanych przez pracowników naukowych stopniach doktora habilitowanego. Nie zabrakło także serwisu sportowego. Szata graficzna pierwszych "Wiadomości" i kilkudziesięciu następnych była skromna, utrzymana "w tonacji czarno-białej". Najnowsze wydanie gazety nosi numer siedemdziesiąty, ma kolorową okładkę, liczy blisko 30 stron i w ciągu siedmiu lat, co miesiąc (z jednym wyjątkiem) Czytelnicy otrzymują kolejny numer.

O tym kto zaangażowany jest w pracę redakcyjną informuje stopka. Bardzo cenne jest zaangażowanie korespondentów wydziałowych przygotowujących comiesięczne serwisy ze swoich jednostek, blasku dodają gazecie felietony MADY, podnoszą jej poziom artykuły i prace graficzne, których autorami są pracownicy naukowi uczelni.

Przygotowując kolejny numer gazety liczymy jak zawsze na jej dobry odbiór, poczytność, otwarci jesteśmy na nowe pomysły i współpracę.

Gwoli ścisłości informujemy, że redakcja gazety ma nową siedzibę. Znajduje się ona w pomieszczeniach Oficyny Wydawniczej przy ul. Mikołajczyka 3 – wejście od strony ul. Oleskiej. Zapraszamy!

W ostatnim numerze Wiadomości Uczelnianych złośliwy chochlik sprawił, że przy artykule *Wokół kultury języka jako komponentu politechnicznego wykształcenia* zabrakło nazwiska autora. Artykuł wyszedł spod pióra dr. Krzysztofa Raczyńskiego, adiunkta w Zakładzie Pedagogiki i Metodyki Instytutu Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii. Sam artykuł pochodzi z niedawno wydanej książki pt. *Retoryka stosowana część I. Zagadnienia ogólne, przykłady, ćwiczenia*, której autorem jest dr K. Raczyński. Za niedopatrzenie przepraszamy!

W lutym upłynął termin zgłaszania prac na konkurs literacki ogłoszony przez WU na dowolną formę literacką. Dotychczas wpłynęła tylko jedna praca, jury postanowiło więc przedłużyć termin zgłaszania prac do końca czerwca. Zachęcamy twórców w szranki! Na laureata czeka nagroda pieniężna.

Krystyna Duda

WIADOMOŚCI UCZELNIANE
Miesięcznik informacyjny Politechniki Opolskiej
Rok VII, nr 7(70), maj 1998 r.

Redaguje zespół:
Elżbieta Ciechocińska – grafik
Małgorzata Kalinowska – korekta
Współpracownicy wydziałowi:
Rafał Matwiejczuk (IZ),
Maria Mazur (WM),
Dariusz Nawarecki (IWFiF),
Andrzej Słodziński (WB),
Jolanta Ukarma (WEiA).
Krystyna Duda – redaktor naczelny
Stale współpracują:
Marianna Drzyzga
Przemysław Burtny
Waldemar Szweda – skład i łamanie

Wydano w Oficynie Wydawniczej Politechniki Opolskiej
ul. Mikołajczyka 3, 45–271 Opole.

Druk: Sekcja Poligrafii PO, ul. Ozimska 75, 45–342 Opole
Redakcja: ul. Mikołajczyka 3, 45–271 Opole, tel. 556 041, w. 284,
e–mail: duda@po.opole.pl.

Zamówienie: 22/98. Nakład 850 egz.

WŚRÓD DWUNASTU ZADAŃ, KTÓRE WYZNACZYŁ SOBIE KOMITET, DWA DOTYCZĄ INFORMACJI I PROMOCJI

Z dr. Tadeuszem Zaleskim, dyrektorem Departamentu Informacji i Promocji w KBN i rzecznikiem prasowym Przewodniczącego KBN rozmawia Krystyna Duda

– Od niedawna kieruje Pan Departamentem Informacji i Promocji w Komitecie Badań Naukowych, a praktycznie tworzy go od podstaw. Jakie cele przyświecać będą jego działalności?

Wśród dwunastu priorytetowych zadań jakie Komitet wyznaczył sobie na ten rok, aż dwa dotyczą promocji i informacji. To – jak sądzę – w dużej mierze oddaje wagę tego zagadnienia. Dotychczasowi przewodniczący nie doceniali jakoś jego znaczenia. Sam departament powołany został 7 kwietnia, zaś publikacja o tym nastąpiła 20 kwietnia i de facto od tego momentu mówić można, że departament zaistniał. Pierwszym zadaniem, jakie postawiono przed zespołem jego pracowników było opracowanie pełnej strategii działań informacyjno-promocyjnych Komitetu. Ten dokument jeszcze nie ujrzał światła dziennego, lecz prace są już na ukończeniu. Jak sądzę za około 10 dni tj. pod koniec maja przedstawię go do akceptacji Przewodniczącemu. Odbyłem już w tej sprawie liczne konsultacje, zbierając cenne uwagi od dyrektorów wszystkich departamentów, czego wymaga procedura. Po zaakceptowaniu go przez Przewodniczącego, za kolejne trzy do czterech tygodni stanie się on oficjalnym dokumentem Komitetu. Nie omieszkam oczywiście rozesłać tego w formie komunikatów prasowych także do redakcji gazet akademickich. Proponujemy w tym dokumencie – tu już troszkę uprzedzam fakty i zdradzam kuchnię – ukierunkowanie informacji i promocji w trzech głównych nurtach. Pierwszy to – co jest pewnym novum – adresaci wewnętrzni, czyli pracownicy urzędu Komitetu Badań Naukowych. To oznacza 750 ambasadorów sprawy, rzeczników – niekoniecznie prasowych – urzędu KBN. Ich zaangażowanie w pracę i silna motywacja jest niezmiernie istotna. Jednym z moich pierwszych spostrzeżeń – choć pracuję tu zaledwie dwa miesiące – jest to, że jest to zespół bardzo wielu kompetentnych i zaangażowanych ludzi. Nie powiedziałem, że dotyczy to wszystkich, lecz bardzo wielu. Fakt tak dobrze zorganizowanego zespołu, z licznymi świetnymi fachowcami, bardzo mnie cieszy i tym bardziej mobilizuje. Kolejni adresaci roboczo nazwani zostali konsumentami środków KBN. Pod tym określeniem należy rozumieć liczną rzeszę ludzi nauki. Od kadry kierowniczej wyższych uczelni, jednostek badawczo-rozwojowych, jednostek PAN, do zespołów badawczych, a także poszczególnych naukowców. Tu też mieści się pewne nowatorstwo. Mianowicie w tym nurcie ujęci są nie tylko polscy uczeni, lecz także uczeni zagraniczni, polskiego pochodzenia. Wreszcie trzeci kierunek działań informacyjno-promocyjnych ujęty pod również roboczą nazwą, to adresaci zewnętrzni. Czyli wszyscy. Dość

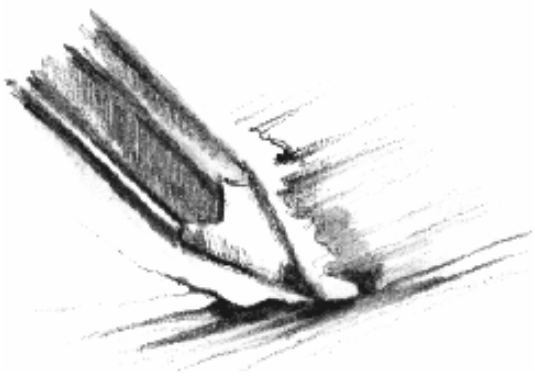

symptomatyczne było dla mnie pytanie usłyszane od któregoś z redaktorów, bądź co bądź gazet akademickich – gdzie mieści się KBN?! Pójdźmy na ulicę i spytajmy przypadkowego człowieka co to jest KBN? Usłyszymy wpierw upewnienie czy, chodzi o KPN? Kiedy przeciętny człowiek wiedział będzie co to jest Komitet Badań Naukowych i czuł, że inwestowanie w naukę się opłaca, to wicepremier Balcerowicz zapewne zdecyduje się dać 1% PKB na naukę. Nie obecnie , kiedy taką presję wywiera w skali kraju 70 tys. ludzi bezpośrednio zainteresowanych. To jest zadanie na lata. Temu służyć ma na przykład festiwal nauki, jak również, a może przede wszystkim – media. To są podstawowe, w telegraficznym skrócie przedstawione zadania, do realizacji których powołany został departament.

– Dlaczego tak ważna jest zmiana image Komitetu Badań Naukowych?

Zmiana, czy też stworzenie go? Jeśli wziąć pod uwagę wspomnianych wcześniej adresatów zewnętrznych, to musimy go dopiero stworzyć. W przypadku konsumentów środków KBN – to będzie zapewne tylko zmiana. Image ten do tej pory był nie najlepszy, oględnie mówiąc. Wynikało to zapewne z dwóch powodów – niezrozumienia celów misji Komitetu, a po drugie – braku skoordynowanych działań w tym kierunku. Tak prosty zabieg jak stworzenie jednolitej identyfikacji graficznej urzędu już jest krokiem we właściwym kierunku. Nie twierdzę, że nic dotychczas nie zostało zrobione, lecz były to działania niewystarczające.

– W jaki sposób przedstawione tu zadania będą realizowane?

Jednym ze sposobów jest – o czym już mówiłem – ustalenie jednolitej szaty graficznej dla wszystkich wydawnictw Komitetu. Kolejnym – włączenie mediów elektronicznych. W tym mieści się więc witryna internetowa KBN, która obecnie

jest przykładem raczej radosnej twórczości. Wkrótce i ona podporządkowana zostanie również jednolitej identyfikacji. Dalej wymieniając – wykorzystywanie poczty elektronicznej – co już ma miejsce i mam nadzieję przynosi owoce – w docieraniu z ważnymi informacjami . Inne sposoby, to stworzenie listy dystrybucyjnej, co oznacza, że po wpisaniu się na wspomnianą listę, na pewno otrzyma się komplet informacji. Chciałbym tym sposobem dotrzeć do komputerów jak najliczniejszej grupy naukowców. Byłbym szczęśliwy, gdyby liczyła ona ok. 50 tys. adresów. W naszą strategię wpisane jest także użycie jednej strony w telegazecie (bodaj nr 140), która będzie wyłącznie do użytku Komitetu Badań Naukowych.

– Czy mógł Pan przedstawić w największym skrócie podstawowe kierunki działań Komitetu?

Kierunki te sprecyzowane są w ustawie o KBN. To jest przede wszystkim tworzenie strategii i polityki naukowej całego państwa, zarówno aktualnej, jak i przewidzianej na przyszłość , wskazywanie na potrzeby finansowe nauki i wnioskowanie o przyznawanie niezbędnych środków z budżetu. Niestety, na tym polu Komitet z roku na rok ponosi sromotną porażkę, gdyż zawsze otrzymuje mniej niż wnioskował. Nie mniej ważne sprawy to opracowanie odpowiedniej polityki innowacyjnej, uporządkowanie spraw prawnych w sferze nauki, ale również integracja europejska oraz zmiana struktury organizacyjnej wielu jednostek związanych ze sferą nauki i badań naukowych.

– Czy w świetle wymienionych tu zadań i strategii informacyjnej, redakcje liczyć mogą na przychylne rozpatrzenie wniosków o dofinansowanie wydawania gazet akademickich?

Pod warunkiem ścisłego udokumentowania, że gazeta służy promocji nauki, co nie zawsze przecież leży w profilu gazety uczelnianej. Komitet przewidział niewielką "działkę" środków przeznaczonych na promocję nauki w mediach, lecz konsekwentnie przestrzegać będziemy wspomnianych kryteriów rozpatrując składane wnioski. Zarezerwowane na ten cel środki skierowane zostaną na dofinansowanie tych czasopism naukowych, programów np. telewizyjnych, czy imprez, które istotnie promować będą i popularyzować naukę i to możliwie w szerokim zakresie.

– Dziękuję za rozmowę.

Z KALENDARZA REKTORA

■ 23.03. w KBN odbyło się na zaproszenia ministra **J. K. Frąckowiaka** spotkanie zespołu konsultacyjnego na temat wejścia Polski do Unii Europejskiej, członkiem zespołu jest również prof. **J. S. Suchy**.

■ 27.03. na spotkaniu Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola gościł przewodniczący KBN prof. **Andrzej Wiszniewski** – dyskutowano na temat roli nauki i uczelni wyższych w regionie.

■ Od 1.04. do 3.04. **Krystyna Krawczyk** – doradca ministra edukacji narodowej, **Krzysztof Borkiewicz** – naczelnik wydziału oraz dyrektor departamentu dr **Józef Lepiech** przeprowadzili wizytację uczelni w zakresie rekrutacji na studia oraz pomocy materialnej dla studentów.

■ 6.04. w auli Politechniki Opolskiej odbyło się po raz pierwszy spotkanie absolwentów Wyższej Szkoły Inżynierskiej – inicjatorami byli rektor J. S. Suchy, Towarzystwa Przyjaciół PO, a sponsorem prezes "Górażdży" **Andrzej Balcerek**.

■ 18.04. prof. J. S. Suchy oglądał mecz rozgrywany w ramach turnieju piłki siatkowej o Puchar JM Rektora Politechniki Opolskiej.

■ 19.04. J. S. Suchy uczestniczył w uroczystościach wręczenia nagrody im. Wojciecha Korfantego ustanowionej w roku obchodów 125. rocznicy jego urodzin przez Związek Górnośląski, tegorocznymi laureatami zostali: **Maciej Bieniasz** – nagroda honorowa; ks. **Jerzy Pawlik**, **Tomasz Głogowski**, **Michał Sporoń** – nagrody promocyjne; śp. **Karol Stryja** – nagroda pośmiertna.

■ 17.04. w Bielsku-Białej odbyło się posiedzenie Komisji Hutnictwa PAN.

■ Od 20 do 21. 04. prof. J. S. Suchy jako gość niemieckich stowarzyszeń technicznych uczestniczył w Getyndze w ich obradach.

■ 23.04. na Uniwersytecie Śląskim odbyło się wspólne posiedzenie rektorów – członków Regionalnej Konferencji Rektorów oraz Komisji Nauki i Edukacji Narodowej Senatu RP, na posiedzenie przybyli również przedstawiciele MEN – spotkanie było poświęcone problemom reformy szkolnictwa wyższego. W tym samym dniu na AGH rektor brał udział w posiedzeniu członków kapituły, przyznającej nagrodę im. prof. Mikołaja Czyżewskiego ufundowanej przez Odlewnie Polskie SA.

■ 24–26. 04. w Budapeszcie miało miejsce zebranie zarządu głównego CIATF, którego prof. J. S. Suchy jest wiceprezydentem.

■ 28.04. gościliśmy posłów z Nadrenii–Palatynatu, którzy po spotkaniu z rektorami obejrzeli wybrane laboratoria.

■ 2.05. Zarząd Huty "Andrzej" w Zawadzkiem zaprosił rektora na uroczyste obchody Dnia Hutnika.

■ 3.05. odbyła się uroczysta sesja Rady Miasta z okazji uchwalenia Konstytucji 3 Maja, w której, jak co roku, uczestniczył rektor.

■ 6.05 na kolejnym posiedzeniu Zespołu Akademicko-Gospodarczego Śląska Opolskiego spotkali się u rektora prezesi, dyrektorzy i przedstawiciele przemysłu Opolszczyzny.

■ 7.05. rektor otwierał "Dni Kariery'98", które po raz piąty zorganizował Komitet Lokalny AIESEC w Opolu we współpracy z PO.

■ 8.05. prof. J. S. Suchy brał udział w jubileuszu pięciolecia Centrum Targowego w Kielcach.

■ 9.05. w Akademii Muzycznej we Wrocławiu obchodzono uroczyście jubileusz 50-lecia istnienia, na którym nadano tytuł doktora honoris causa Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego **Tadeuszowi Strugale**. W tym samym dniu, również we Wrocławiu, na zaproszenie prezydenta Bogdana Zdrojewskiego rektor uczestniczył w seminarium pt." Geneza i perspektywa Wrocławskiego Parku Technologicznego", które było połączone z uroczystym podpisaniem aktu zawiązania spółki akcyjnej Wrocławski Park Technologiczny.

■ 14.05. na zaproszenie prezydenta Opola, prezesa Zarządu Związku Gmin Śląska Opolskiego oraz przewodniczącego Sejmiku Samorządowego Województwa Opolskiego rektor brał udział w uroczystym otwarciu wystawy promocyjnej "Dni Partnerstwa'98", która miała miejsce w "Okrąglaku".

■ 14.05–16.05. to termin spotkania rektorów uczelni technicznych na tradycyjnej konferencji – tym razem w Koszalinie.

■ 21.05. prof. J. S. Suchy wziął udział w 54. sesji Zgromadzenia Ogólnego PAN, która odbyła się w Katowicach.

■ 23.05. w Państwowej Filharmonii Śląskiej w Katowicach uroczysty koncert akademicki uczcił święto Uniwersytetu Śląskiego – prof. J. S. Suchy był gościem rektora UŚ prof. **T. Sławka**.

opr. md

W PIONIE PROREKTORA DS. NAUKI

❍ W dniach 26–28 marca 1998 r. w Zakopanem odbyło się sympozjum "Uzyskiwanie tytułu naukowego i stopni naukowych oraz związana z tym procedura w szkolnictwie wyższym". W sympozjum wziął udział prorektor ds. nauki prof. **Wojciech Skowroński**. Jak wiadomo, aktualnie prowadzone są intensywne prace zmierzające do nowelizacji ustawodawstwa dotyczącego szkolnictwa wyższego, a w tym ustawy o tytule naukowym i stopniach naukowych.

❍ 20 kwietnia prorektor ds. nauki prof. Wojciech Skowroński uczestniczył w posiedzeniu Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, które odbyło się z udziałem prof. **Jerzego Buzka**, prezesa Rady Ministrów RP oraz ministra edukacji **Mirosława Handke** na terenie Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Wśród dyskutowanych spraw pierwszoplanowy charakter uzyskał temat finansowania szkolnictwa wyższego oraz reforma edukacji, której rozpoczęcie zaplanowano na wrzesień 1999 roku.

❍ 21 kwietnia w Sali Senatu dyskutowane były możliwości optymalnego korzystania z naukowej literatury zagranicznej oraz konieczność weryfikacji listy tytułów czasopism międzynarodowych aktualnie kupowanych przez Bibliotekę Politechniki. Na to spotkanie prorektor ds. nauki prof. Wojciech Skowroński zaprosił prodziekanów ds. nauki, dyrektorów instytutów, dyrektora Biblioteki Głównej i kwestora Politechniki. Dyrektor Biblioteki przedstawił zebranym zaistniałą sytuację i poinformował, że środki z budżetu Uczelni przekazane do dyspozycji Biblioteki na zakup zbiorów pokrywają zaledwie prenumeratę krajową i zakup najpilniejszych krajowych książek i zbiorów specjalnych. Wnioski z dyskusji wykorzystane zostały przez Radę Biblioteczną do sformułowania algorytmu finansowania zakupu czasopism zagranicznych. W dniach 29 kwietnia i 14 maja br. odbyły się posiedzenia Rady Bibliotecznej, na których dyrekcja Biblioteki zaproponowała 4 warianty rozdziału dotacji KBN na jednostki naukowo-dydaktyczne:

- algorytm stosowany przez Uczelnię przy rozdziale środków na badania własne (NBW)
- algorytm stosowany przez KBN przy rozdziale środków na badania statutowe (NBS)
- algorytm stosowany przez Uczelnię przy decentralizacji jednostek organizacyjnych
- wydzielenie brakującej kwoty z budżetu Uczelni przed rozdziałem na jednostki organizacyjne.

Sytuację finansową w tej sprawie ilustruje tabela.

Prenumerata na rok	Ilość tytułów objętych prenumeratą	Koszt prenumeraty [zł]	Wartość dotacji KBN [zł]	Udział Uczelni w finansowaniu prenumeraty [zł]
1996	71	120 000	94 000	26 000
1997	72	143 000	124 000	19 000
1998	70	171 000	136 000	35 000
1999*	70	200 000	145 520	55 480

* przewidywany koszt i zasygnalizowana wysokość dotacji KBN

❍ 14 maja prof. Wojciech Skowroński wziął udział – na zaproszenie Marka Dietricha, dyr. Instytutu Problemów Współczesnej Cywilizacji – w seminarium pt. „Misja uczelni", które odbyło się w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

Nagrody...

W dwóch kolejnych numerach WU opublikowane zostaną zasady przyznawania nagród dla pracowników PO. Poniżej prezentujemy poprawki, które zaakceptował Senat do *Zasad przyznawania nagród JM Rektora Politechniki Opolskiej*.

I. Do zasad składania i rozpatrywania wniosków o przyznanie nauczycielom akademickim nagród JM Rektora PO wprowadza się następujące zmiany:

1. § 2, ust. 2 zarządzenia nr 14/95 otrzymuje brzmienie: *W uzasadnionych przypadkach do nagrody mogą być przedstawione nie nagradzane dotychczas osiągnięcia za okres kilku (maksymalnie czterech) lat, poprzedzających rok przyznawania nagrody (np. zwarte cykle publikacyjne)*.

2. § 8, ust. 5 uzupełnia się dodatkowo o następującą treść: *Komisja w szczególnych przypadkach może przedstawić rektorowi wniosek do nagrody poza obowiązującymi kryteriami punktowymi*.

3. W załączniku nr 2a ww. zarządzenia znosi się pozycje nr 15 oraz 15a dotyczące przyznawania punktów za cytowanie oraz autocytowanie wg "Science Citation Index".

4. W załączniku nr 2b w poz. 1 słowo *planu* zastępuje się słowem *filmu* oraz zmienia się maksymalną liczbę punktów z 20 na 10.

II. Do zasad przyznawania nagród rektorskich pracownikom nie będącym nauczycielami akademickimi wprowadza się następujące treści:

1. Z funduszu nagród JM Rektora wydziela się wartość 27 nagród II stopnia zwanych dalej "jednostkami". Fundusz o wartości 27 jednostek oddaje się do dyspozycji dziekanów, dyrektorów instytutów oraz dyrektora administracyjnego.

2. Wprowadza się nowe zasady przyznawania nagród JM Rektora:
- komisja ds. nagród opiniuje wnioski o nagrody JM Rektora indywidualne I i II stopnia,
- po zaopiniowaniu tych wniosków dziekani i dyrektorzy instytutów oraz dyrektor administracyjny uzyskują możliwość zaproponowania, dodatkowych nagród JM Rektora dla wytypowanych przez siebie osób,
- rozdział 27 "jednostek":
  a) dziekani wydziałów i dyrektorzy instytutów – 15
  b) dyrektor administracyjny – 12
- kierownicy jednostek organizacyjnych oraz dyrektor administracyjny mają możliwość wzajemnego przekazywania sobie "jednostek" w rozliczeniu kilkuletnim.

JUBILEUSZ CENTRUM TARGOWEGO KIELCE

8 maja w Sali Portretowej Pałacu Biskupiego w Kielcach odbyła się uroczystość, na której świętowano pięciolecie powstania Centrum Targowego (CTK) oraz przyznanie tej instytucji Nagrody Hermesa, którą stowarzyszenia imprez targowych honorują placówki wyróżniające się w działalności wystawienniczej. Można nie bez kozery stwierdzić, że kieleckie Centrum stanowi jedno z kilkunastu szczególnie prężnych ośrodków, czego dowodem wspomniana wyżej nagroda.

Na zaproszenie Zarządu Centrum Targowego Kielce na jubileusz przybylii przedstawiciele przemysłu, władz lokalnych, organizatorzy imprez targowych z całego kraju, członkowie zarządu Exbudu, jak również, a właściwie przede wszystkim, ci, których pracownicy CTK uznali za "ojców" wspomnianego sukcesu. Wśród nich znalazł się prof. Józef S. Suchy, który z rąk organizatorów otrzymał wspaniałą statuetkę.

Pięć lat temu, kiedy Exbud zdecydował się na inwestowanie w polskie odlewnictwo, nawiązano rozmowy z organizatorami niewielkich – wtedy – imprez targowych. Wszystko zaczęło się od wystawy – salonu obronnego, który wzbudził szczególne zainteresowanie i o którym było dość głośno w owym czasie, jako że stanowił "małą" sensację. Postanowiono więc zorganizować centrum targowe. Akt notarialny podpisali: wojewoda, prezydent i Exbud jako inwestor.

Pierwszą imprezą były targi Metal, poświęcone obróbce skrawaniem oraz maszynom do tego służącym. Wybrano tę dziedzinę ze względu na to, że Kielce leżą na terenie staropolskiego okręgu przemysłowego. Skontaktowano się ze Stowarzyszeniem Technicznym Odlewników Polskich, Odlewniczą Izbą Gospodarczą oraz z Instytutem Odlewnictwa w Krakowie. Początkowo zdecydowano się na wystawę poświęconą jedynie odlewnictwu, a nie szeroko rozumianej branży metalowej. Targi odbywały się równocześnie z innymi wystawami. Te działania, podejmowane "na próbę" okazały się strzałem w dziesiątkę. W ubiegłym roku targi Metal zgromadziły 150 wystawców , zajmując powierzchnię dwu dużych hal.

Trzeba dodać, że zaistniały one również na arenie międzynarodowej do tego stopnia, że ich organizatorzy prowadzą rozmowy z twórcami największych na świecie targów w Düsseldorfie na temat wystawienia stoiska, które by prezentowało i promowało targi Metal.

Według organizatorów i pracowników Centrum Targowego Kielce wspomniana impreza stała się jedną z najważniejszych i największych w ich ofercie. W swoim wystąpieniu na uroczystości kieleckiej prof. J. S. Suchy powiedział, że sukces CTK wynika z kilku przyczyn. Jedna z najistotniejszych to ta, że w odpowiednim czasie i miejscu spotkali się ludzie, którzy uwierzyli w polskie odlewnictwo i postanowili w nie zainwestować. Połączyli ambicje, ciężką pracę, umiejętności i zapał, wieńcząc swe dzieło sukcesem. Ostatnie 5 lat pokazało, że polskie odlewnictwo osiągnęło standardy światowe, wydostając się z głębokiego kryzysu.

md

Ogłoszenie

Już po raz drugi Politechnika Opolska ogłasza nabór na 4-letnie dzienne i zaoczne studia doktoranckie z dziedziny ***mechanika*** **i** ***budownictwo.***

Wszelkich informacji w tej sprawie udziela pełnomocnik rektora ds. studiów doktoranckich dr inż. Leszek Karczewski. Kontakt – ul. Mikołajczyka 5, pokój B 213, tel. 55 60 41 wew. 255. Termin składania dokumentów upływa z dniem 15 września 1998 r.

INFORMACJA O MATERIAŁACH KONFERENCYJNYCH GROMADZONYCH W POLSKICH BIBLIOTEKACH

Materiały pokonferencyjne zaliczane są do grupy tzw. dokumentów trudno dostępnych. Wynika to z faktu, że niejednokrotnie ukazują się w stosunkowo niewielkich nakładach, a w praktyce – z rozbieżności w sporządzanych opisach bibliograficznych, co często utrudnia lokalizację tych dokumentów w zasobach bibliotecznych. Z drugiej strony materiały z konferencji są dokumentami o ogromnej wartości informacyjnej. Zawsze stanowią zbiór tego, co nowatorskie i są najlepszym źródłem przepływu nowej wiedzy technicznej. Dlatego konieczne stało się utworzenie centralnej bazy informującej o tych materiałach.

Zautomatyzowany system rejestrujący materiały konferencyjne powstał w 1974 r. w Instytucie Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej w Warszawie przy współpracy z Biblioteką Główną Politechniki Warszawskiej. Rejestrował materiały, które wpłynęły do Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej oraz innych bibliotek z terenu Warszawy. System był realizowany na EMC Odra serii 1300 i obejmował zestaw programów napisanych w języku Cobol.

W 1984 roku Odrę zastąpił komputer R-32, na którym zaczęto wykorzystywać pakiet programów CDS/ISIS. Rekord – to opis bibliograficzny materiałów z jednej konferencji; jego budowa jest zgodna z normą obowiązującą w opisie dokumentów stosowanym w bibliotekach. W pierwszym okresie działania systemu biblioteki przesyłały odbitki kserograficzne strony tytułowej oraz spisu treści materiałów konferencyjnych i na tej podstawie w Bibliotece Głównej PW wprowadzano ich opis do bazy. Za język informacyjno-wyszukiwawczy przyjęto język swobodnych słów kluczowych.

W 1986 r. istniającą bazę nazwano Centralnym Katalogiem Materiałów Pokonferencyjnych "SYMPO"; miały go nadal współtworzyć biblioteki uczelni technicznych . Baza SYMPO tworzona jest na minikomputerze typu IBM PC/AT; do wprowadzania danych wykorzystuje się pakiet Mikro CDS/ISIS. Przyjęto założenie, że do bazy będą wprowadzane dokumenty informujące o konferencjach, które odbyły się poczynając od 1980 r. Rola Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej jako administratora bazy polega na ciągłej aktualizacji i rozpowszechnianiu bazy SYMPO.

Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej uczestniczy w tworzeniu bazy od 1990 r. W latach 1990–1992 informacje o materiałach konferencyjnych, które wpłynęły do Biblioteki Głównej naszej Uczelni, wysyłano w formie odbitek kserograficznych strony tytułowej i spisu treści. W następnym okresie, w latach 1992–1997, informacje o materiałach konferencyjnych gromadzonych w naszej Bibliotece, były przekazywane do administratora bazy na dyskietkach, a od końca 1997 r. – z wykorzystaniem poczty elektronicznej.

Szybka i dogodna forma przekazu pozwala nam na aktualizowanie bazy co 2–3 tygodnie.

Aktualnie w tworzeniu bazy SYMPO uczestniczy 60 bibliotek; są to w większości biblioteki uczelni technicznych. W chwili obecnej baza liczy 22.450 rekordów.

Z bazy SYMPO można korzystać w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Głównej czynnym;

– w poniedziałki i czwartki w godz. 9^{00}–17^{00}

– wtorki, środy, piątki w godz.9^{00}–15^{00}

Wyszukiwanie potrzebnej informacji może być realizowane na wiele sposobów. Najszybszy – to wyszukiwanie poprzez wyrażenia wyszukiwawcze, którymi mogą być:

– rok i nazwa miejscowości, w której odbyła się konferencja,

– wszystkie słowa z tytułu konferencji,

– słowa kluczowe, oddające zawartość treściową, nadane przez opracowującego materiały konferencyjne do zasobów bibliotecznych,

Wyszukiwanie z innych pól rekordu wymaga zastosowania odpowiedniego klucza wyszukiwawczego, stosowanego w Mikro CDS/ISIS, dlatego niezbędna jest tu pomoc bibliotekarza. Aby poszerzyć możliwość dostępu do bazy SYMPO, Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej pod koniec 1997 roku przygotowała wersję bazy w Internecie. Adres internetowy jest następujący:

http:\\www.bg.pw.edu.pl\Pl–asc\index.html >

Zasady korzystania z bazy internetowej są następujące: wchodzimy do zasobów Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej i wybieramy opcję:

– KATALOGI I BAZY W INTERNECIE, a następnie:

– SYMPO

Dokonujemy wyboru trybu wyszukiwania:

– wyszukiwanie **PROSTE**, pozwalające na wyszukiwania przez wypełnienie odpowiednich pól;

– wyszukiwanie **ZŁOŻONE**, z użyciem operatorów logicznych przy formułowaniu zapytania.

Najczęściej stosowane wyszukiwanie proste polega na:

– wypełnieniu wszystkich pól wyszukiwawczych ukazującej się planszy,

– wypełnieniu jednego pola wyszukiwawczego planszy,

– ustaleniu ilości prezentowanych wyników – wybranie jednej z proponowanych możliwości: np. 20, 30, 50 rekordów,

– uruchomieniu pola **SZUKAJ**!

Najczęściej wypełniane podczas przeszukiwania bazy pole to: **INNE**. Korzystając z niego wpisujemy :

– tytuł konferencji

– słowa kluczowe

– miejsce i rok odbycia konferencji

– nazwiska autorów referatów

pamiętając, że spacja zastępuje słowo "**and**" i łączy wyrazy np: **Warszawa 1998.**

Wyniki wyszukiwania – to pełne opisy bibliograficzne materiałów konferencyjnych, łącznie z nazwiskami autorów referatów.

Uzyskujemy również informację o sygnaturach wybranych wydawnictw w odpowiedniej bibliotece i o siglach bibliotek gromadzących te materiały.

Na planszach widnieje pozycja **wykaz siglów**. Wchodząc głębiej możemy ustalić nazwę i adres biblioteki, posiadającej wyszukane materiały.

Wykorzystywanie Internetu pozwala na samodzielne przeszukiwanie bazy SYMPO, bez pomocy bibliotekarza. Jedynym utrudnieniem jest brak dostępności do Internetu w niektóre dni czy godziny, ale zawsze pozostaje zainteresowanym możliwość skorzystania z zasobów bazy, która jest dostępna w sieci bibliotecznej Biblioteki Głównej Politechniki Opolskiej, ponieważ aktualną bazę SYMPO utrzymujemy na naszym serwerze bibliotecznym.

Przygotowały: Halina Szlejf, Antonina Solka
Biblioteka Główna

❍ Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej zwraca się z uprzejmą prośbą do Pracowników, Studentów i wszystkich Czytelników korzystających z usług Biblioteki Głównej i jej agend, o wypełnianie ankiet, których celem jest usprawnienie pracy biblioteki i poprawienie jakości świadczonych przez nią usług.

Prosimy o pomoc w rozpowszechnianiu ankiet i ich zwrot do dowolnej agendy Biblioteki. Ankiety są dostępne w Bibliotece Głównej i jej agendach, sekretariacie Instytutu Matematyki przy ul.Luboszyckiej oraz w dziekanacie Instytutu Marketingu i Zarządzania przy ul.Waryńskiego.

❍ W dniach 5–13 maja br. w gmachu głównym Politechniki Opolskiej przy ul. Mikołajczyka 5, odbyła się wystawa książek zagranicznych międzynarodowych wydawców zorganizowana przez Bibliotekę Główną PO i KUBICZ Wydawnictwa Importowane. Na wystawie tej mogliśmy zapoznać się z literaturą naukową z następujących dziedzin:

- inżynieria
- chemia
- mechanika
- elektronika
- ekonomia
- organizacja i zarządzanie
- ochrona środowiska

Tych, którzy nie zdążyli zwiedzić wystawy – zapraszamy na kolejne.

Dni Partnerstwa' 98
Partnerschaftstage' 98

W dniu 14 maja 1998 r. rektor Józef S. Suchy wziął udział w otwarciu wystawy promocyjnej "Dni Partnerstwa – Opole'98" w Hali Widowiskowo-Sportowej "Okrąglak". Uroczystość ta była pierwszym punktem trzydniowych obchodów Dni Partnerstwa Polsko-Niemieckiego, których ukoronowaniem było wręczenie stolicy naszego województwa Honorowej Flagi Rady Europy.

Otwarcie targów miało bardzo uroczysty charakter o czym świadczyła obecność najwyższych przedstawicieli władz miejskich, wojewódzkich i samorządowych oraz reprezentujących stronę niemiecką pracowników konsulatu i parlamentarzystów z Nadrenii-Palatynatu.

Po odegraniu hymnów obu państw gości powitali prezydent Opola, wojewoda opolski i konsul niemiecki.

W targach prezentowali się wystawcy z bardzo różnych branż począwszy od samochodowej, poprzez hutnictwo, przemysł spożywczy po prezentacje poszczególnych gmin, miast i szkół. Bardzo korzystnie prezentowało się stoisko promujące Politechnikę Opolską. Jego twórcami byli pracownicy Biblioteki Głównej oraz Sekcji Pomocy Naukowych i Dydaktycznych. Choć niewielkie pod względem powierzchni, przyciągało zwiedzających bardzo ciekawą oprawą plastyczną. Szczególnie dużym wzięciem zwłaszcza wśród młodzieży cieszyły się informatory dotyczące zasad rekrutacji na studia w Politechnice Opolskiej.

Stoisko uczelni ▼

PB

fot. Sławoj Dubiel

Uroczystość otwarcia ▲

NAJLEPSI – WYRÓŻNIENI

Zgodnie z długoletnią tradycją w dniu 13 maja 1998 r. w sali Senatu PO odbyło się kolejne spotkanie władz rektorskich i dziekańskich z najlepszymi studentami Politechniki Opolskiej. W tym roku uroczystość ta zgromadziła piętnastu "wspaniałych", między którymi nie było niestety żadnej studentki. Wszyscy wyróżnieni oprócz gratulacji i dyplomów otrzymali skromne upominki w postaci notesów menedżerskich.

Zebranych powitał prorektor **Bolesław Dobrowolski.** Zwracając się do studentów wyraził on przekonanie, że osiągnięcie tak dobrych wyników w nauce tworzy doskonałe podstawy do znalezienia dobrej, satysfakcjonującej pracy po zakończeniu studiów.

Rektor **Józef S. Suchy** przyłączając się do gratulacji zaznaczył, że dzisiejsi studenci będą już za kilka lat pierwszymi inżynierami pracującymi w Unii Europejskiej i jest to dla nich wspaniała szansa do zaistnienia na międzynarodowym rynku pracy. Zaznaczył jednak, że podstawowym warunkiem dla osiągnięcia takiego celu jest bardzo dobra znajomość języków obcych. Przytoczył w tym miejscu konkretny przykład fabryki samochodów Daewoo w Nysie, która chce zatrudnić ok. 100 inżynierów, ale ze znajomością angielskiego. Przypomniał, że w styczniu została podpisana polsko-niemiecka umowa rządowa o uznawaniu stopni i tytułów naukowych dzięki czemu nasze dyplomy są teraz respektowane w Niemczech. Wyraził przekonanie, że dla potencjalnych pracodawców coraz większe znaczenie będzie miała bardzo dobra ocena na dyplomie.

Prorektor **Wojciech Skowroński** gorąco zapraszał studentów do pozostania na Uczelni i podjęcia pracy w charakterze asystenta, do czego predestynują ich znakomite wyniki w nauce. Zachęcał też do podjęcia studiów doktoranckich.

Studenci odnosząc się do informacji o wymaganiach pracodawców dotyczących języków obcych sygnalizowali potrzebę nauczania terminologii fachowej niezbędnej dla każdego inżyniera. Rektor zapewnił, że prace nad dokonaniem takich zmian w nauczaniu języków w Uczelni już trwają.

Na zakończenie rektor wyznał studentom, że podpisanie zgody na wydatkowanie kwoty na upominki dla nich było prawdziwą przyjemnością.

Lista wyróżnionych studentów:

- **Grzegorz Bialic** V rok *elektrotechniki*,
- **Andrzej Bieniek** V rok *mechaniki i budowy maszyn*,
- **Andrzej Boba** III rok *wychowania fizycznego*,
- **Grzegorz Borsuk** V rok *inżynierii środowiska*,
- **Robert Czosnowicz** V rok *mechaniki i budowy maszyn*,
- **Piotr Frydel** III rok *informatyki*,
- **Marek Grus** III rok *zarządzania i marketingu*,
- **Marcin Haberecht** IV rok *budownictwa*,
- **Paweł Lelek** II rok *automatyki i robotyki*,
- **Roman Modrzejewski** V rok *inżynierii środowiska*,
- **Grzegorz Nowacki** II rok *zarządzania i marketingu*,
- **Zbigniew Perkowski** IV rok *budownictwa*,
- **Wojciech Radziewicz** III rok *informatyki*,
- **Krzysztof Wróbel** V rok *elektrotechniki*,
- **Rafał Wróbel** V rok *elektrotechniki*.

PB

fot. Sławoj Dubiel

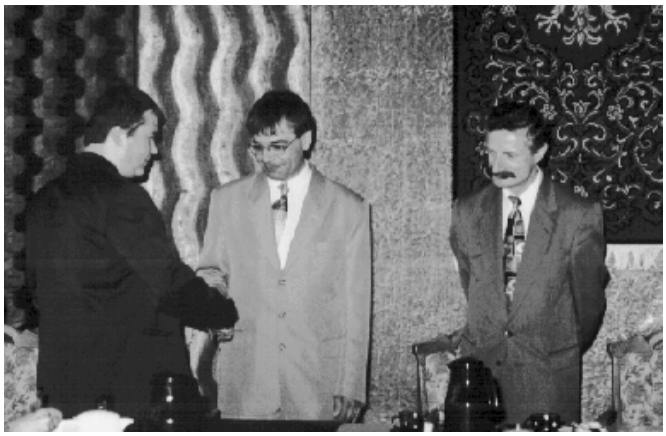

OPOLSKIE DNI KARIERY' 98

Ogólnopolskie Dni Kariery na trwale weszły już do uczelnianego kalendarza imprez dając możliwość pierwszego kontaktu potencjalnego pracodawcy z pracownikiem. Impreza ta mająca już kilkuletnią tradycję w opolskim środowisku (w tym roku zorganizowana po raz piąty) zgromadziła w auli Politechniki Opolskiej przedstawicieli kilkunastu firm i kilkuset studentów zainteresowanych podjęciem pracy zawodowej.

Organizatorem tegorocznych Opolskich Dni Kariery był, podobnie jak poprzednio, Komitet Lokalny AIESEC w Opolu, przy współpracy Politechniki Opolskiej, a nasza impreza była jedną z 16 podobnych odbywających się w kraju w okresie od marca do maja. Koordynatorem w Opolu była **Małgorzata Stasiak**, studentka *zarządzania i marketingu* Politechniki Opolskiej, sprawami marketingu zajmowali się **Michał Kaliciak, Małgorzata Bereźnicka** oraz **Joanna Górecka –** także studenci opolskiej uczelni technicznej.

Dni Kariery zaplanowane zostały jako dwudniowa impreza adresowana do jak najszerszej grupy studentów opolskiego środowiska akademickiego. W pierwszym dniu odbywały się interakcyjne szkolenia i te – jak zapewniają szefowie od spraw marketingu – M. Bereźnicka i M. Kaliciak – cieszyły się najżywszym zainteresowaniem. Tematyka szkoleń sprowadzała się do czterech głównych zagadnień. *Praca w grupie* oraz *Asertywność* to tematy przedstawione przez profesjonalnych psychologów z Opola. *Jak zbudować własny wizerunek* – w tajniki tego problemu wprowadzili obecnych pracownicy firmy consultingowej z Łodzi, natomiast szkolenie (dodajmy bez honorarium!) o tym jak wyglądać powinien pierwszy pobyt w firmie przeprowadził pan **Jan Rożynek**.

Zdaniem organizatorów, szkolenie wypadło bardzo interesująco, wzbudzając duże zainteresowanie i zarazem zadowolenie.

Nazajutrz, 7 maja w auli Politechniki swoje stoiska wystawiło 11 firm (wystawca ponosił koszt 300 zł za standardowy box) oraz samorządy studenckie obu opolskich uczelni. Szkoda, że w tym roku nie zaangażował się w targi pracy Rejonowy Urząd Pracy w Opolu .

Na otwarciu obecni byli – poza organizatorami – rektor Politechniki Opolskiej, **Józef S. Suchy**, prorektor Uniwersytetu Opolskiego, **Zbigniew Kołaczkowski**, rektor opolskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji **Marian Duczmal**, przybył także przewodniczący Rady Miasta Opola **Andrzej Namysło**, nie zabrakło przedstawiciela ogólnopolskiego sponsora Dni Kariery – Banku Handlowego w Warszawie. Po słowach powitania, z którymi do zebranych zwrócili się goście honorowi, rozpoczęły się indywidualne rozmowy studentów z potencjalnymi pracodawcami. Jak zapewnia M. Kaliciak stoiska odwiedziło około 400–500 studentów. Choć wystawcy oczekiwali większej liczby odwiedzających, dobrze ocenili przygotowanie imprezy od strony technicznej – dodaje M. Bereźnicka.

W przygotowanie opolskich Dni Kariery swój wkład mają opolskie uczelnie, politechnika w samą organizację, natomiast uniwersytet użyczając AIESEC lokum, telefonu, faxu itp. Lokalnym sponsorem tegorocznej edycji targów pracy była Ovita Nutricia, a patronat prasowy nad całością objęła Gazeta Wyborcza oraz Radio Opole.

Co dla opolskich studentów przygotowali potencjalni pracodawcy?

Trwają przygotowania ▼

Daewoo-FSO Motor w Nysie – firma ciesząca się w regionie opinią bardzo prężnej – przygotowała ofertę 30 miejsc pracy, głównie absolwentów kierunku **mechanika i budowa maszyn** w specjalnościach; projektowo-konstrukcyjnych, samochody i ciągniki, obróbka plastyczna. Na absolwentów wyższych uczelni technicznych, decydujących związać się zawodowo z firmą w Nysie czeka – jak zapewnił szef działu technicznego – **Henryk Peczeniuk** – atrakcyjna i rozwojowa praca, możliwość doskonalenia własnych umiejętności w centrach technicznych w kraju, Niemczech i Korei, przyzwoity pakiet świadczeń socjalnych i wynagrodzenie wyższe od średniej krajowej.

APC Metchem potrzebuje ok. 10 inżynierów mechaników i kilku pracowników do biura konstrukcyjnego i działu handlowego oraz marketingu, oferując ciekawą pracę, przyzwoite wynagrodzenie i bogaty pakiet świadczeń socjalnych. Bardzo pożądana u ubiegających się o pracę jest znajomość języka angielskiego i niemieckiego, a najlepiej obu naraz - dodaje **B. Bagiński**, szef od spraw personalnych.

Oferta pozostałych wystawców przedstawia się podobnie, wszędzie poszukiwani są młodzi, prężni i ambitni z dobrą

Organizatorzy ▼

znajomością języków obcych. W zamian czeka interesująca praca z perspektywą rozwoju, za wynagrodzenie wyższe od średniej krajowej. Niektórzy z wystawców uczestniczą nie tylko w kolejnych edycjach targów, lecz obecni są we wszystkich ośrodkach organizujących imprezę. Tym sposobem tworzone są przez firmy osobowe banki danych o kandydatach do pracy, dające pracodawcy możliwość wyboru najlepszych spośród ubiegających się o zatrudnienie.

Czy impreza spełniła rolę, do której została powołana, czy zaliczyć można ją do udanych, czy zaspokoiła oczekiwania studentów i pracodawców? Na te i podobne pytania zapewne nie można odpowiedzieć jednym zdaniem. Ważne, że imprezy takie mają miejsce, a ich forma, miejmy nadzieję będzie coraz ciekawsza i atrakcyjniejsza.

kd

Powołanie Forum Akademicko-Gospodarczego Śląska Opolskiego

We wrześniu 1996 r., z inicjatywy rektora Politechniki Opolskiej – prof. **Józefa S. Suchego** powołano do życia Zespół Akademicko-Gospodarczy Przemysłu Śląska Opolskiego. Zaproszenie do udziału w pracach zespołu przyjęli prezesi znaczących firm Opolszczyzny, m.in. "Remaku", "Metalchemu", "Azotów", "Famaku", "Górażdży", hut "Małapanew" i "Andrzej" oraz rektor Uniwersytetu Opolskiego.

Utworzenie zespołu podyktowane było potrzebą nawiązania ściślejszej współpracy między środowiskiem akademickim Opolszczyzny z przedstawicielami świata gospodarczego w regionie. Nie bez znaczenia była także chęć stworzenia na terenie województwa opolskiego nieformalnego forum, niezależnego od władz państwowych i samorządowych, które byłoby gremium opiniodawczym i opiniotwórczym pomocnym w budowaniu strategii rozwoju regionu.

Zarówno cele jak i sposób działania wzorowane były na powstałym w Warszawie Polskim Forum Akademicko-Gospodarczym, kierowanym przez prof. **Marka Dietricha** oraz równie sprawnie działającym Zespole Akademicko-Gospodarczym Przemysłu Hutnictwa.

Fakt powołania zespołu spotkał się z pozytywnymi reakcjami środowisk gospodarczych i władz wojewódzkich, co poparte zostało deklaracjami konkretnej współpracy ze strony wojewody opolskiego **Ryszarda Zembaczyńskiego.**

W trakcie prawie dwuletniej działalności zespół zajmował się m.in. problemami zagospodarowania terenów położonych wzdłuż autostrady A-4, perspektywami rozwoju szlaku żeglownego na Odrze, współtworzył "Strategię rozwoju Śląska Opolskiego". Zwiększyła się również liczba jego członków. Obecnie jest ich prawie trzydziestu.

Na posiedzeniu zespołu, które odbyło się w dniu 6 maja 1998 r. dokonano konkretnych ustaleń zmierzających do nadania zespołowi osobowości prawnej, a tym samym zwiększenia zakresu i możliwości jego działania. Jednogłośnie zaaprobowano potrzebę przekształcenia zespołu w stowarzyszenie o nazwie: Forum Akademicko-Gospodarcze Śląska Opolskiego i zatwierdzono projekt statutu. W celu rozpoczęcia procedury rejestracyjnej powołano komitet założycielski pod przewodnictwem prof. Józefa S. Suchego. W skład komitetu weszli również prezes Fabryki Maszyn i Urządzeń "Famak" S.A. – **Jan Czechowski** oraz **Przemysław Burtny**.

Celem stowarzyszenia jest działanie na rzecz zrozumienia i współpracy między środowiskami akademickimi i środowiskami gospodarczymi oraz realizowanie procesów modernizacji gospodarki i szkolnictwa, zwłaszcza w regionie Śląska Opolskiego.

PB

Konkurs

Politechnika Zielonogórska była organizatorem XX Międzynarodowego Sympozjum Naukowego Studentów i Młodych Pracowników Nauki. Jescze kilka lat temu tylko nieliczni studenci i młodzi pracownicy nauki z Opola uczestniczyli w tym spotkaniu. Ostatnio jednak opolska uczelnia techniczna jest coraz liczniej reprezentowana w Zielonej Górze, a przygotowywane na tę okazję referaty naukowe podlegające ocenie jurorów, zdobywają nagrody i wyróżnienia. Szczególnie pomyślnie nasza Uczelnia wypadła w tym roku.

Prezentujemy poniżej dyplom za II miejsce, które zajął **Przemysław Zbirek**, student Wydziału Budownictwa w konkursie na najlepszy referat studencki (informuje o tym korespondent wydziałowy w *Wieściach z wydziałów*). Nie jest to jedyny sukces naszych reprezentantów. Obszerną informację na ten temat w najbliższym numerze WU zapowiedział **Rafał Matwiejczuk**, asystent w Instytucie Zarządzania, który w sympozjum w Zielonej Górze uczestniczył kilkakrotnie.

DYPLOM

miejsce II

otrzymuje

Przemysław Zbirek

ZA ZAJĘCIE II MIEJSCA

W KONKURSIE NA NAJLEPSZY REFERAT STUDENCKI

20. MIĘDZYNARODOWEGO SYMPOZJUM NAUKOWEGO STUDENTÓW I MŁODYCH PRACOWNIKÓW NAUKI

MSN

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego prof. dr hab. inż. Jerzy Bolkowski

Rektor prof. zw. dr hab. Michał Kisielewicz

Zielona Góra, dnia 12 maja 1998 roku

SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU SESJI EGZAMINACYJNEJ W SEMESTRZE ZIMOWYM ROKU AKADEMICKIEGO 1997/98

Prorektora ds. dydaktycznych i studenckich prof. Bolesława Dobrowolskiego

Tabela 1. Wyniki sesji egzaminacyjnej – **studia dzienne**

Liczby studentów	I rok	%	II rok	%	III rok	%	IV rok	%	V rok	%	Razem	%
W dniu 1.X.1997	1116	100,0	753	100,0	610	100,0	573	100,0	312	100,0	3364	100,0
W dniu 30.XI.1997	1027	92,0	750	99,6	602	98.7	573	100,0	311	99,7	3263	98,0
Przystępujących do sesji	946	84.8	650	86,3	582	95,4	558	97,4	301	96,5	3037	90,3
Którzy zaliczyli semestr	754	67,6	498	66,1	471	77,2	308	53,7	290	92,9	2321	69,0
Zaliczyli semestr warunkowo	—	0,0	150	19,9	102	16,7	243	42,4	10	3,2	505	15,0
Urlopowanych	9	0,1	24	3,2	16	2,6	11	1,9	7	2,2	67	2,0
Przeniesionych skreślonych	325	29,1	20	2,7	7	1,1	1	0,2	1	0.3	354	10,5
Stan na dzień 10.03.1998	**803**	**71,7**	**695**	**92,3**	**588**	**96,4**	**557**	**97,2**	**303**	**97,1**	**2946**	**87,6**

Tabela 2. Wyniki sesji egzaminacyjnej – **studia zaoczne**

Liczby studentów	I rok	%	II rok	%	III rok	%	IV rok	%	V rok	%	Razem	%
W dniu 1.X.1997	1000	100,0	495	100,0	374	100,0	265	100,0	89	100,0	2223	100,0
W dniu 30.XI.1997	969	96,9	465	93,9	370	98,9	265	100,0	88	98,9	2157	97,0
Przystępujących do sesji	712	71,2	431	87,1	350	93,6	255	96,3	86	96,6	1834	82,5
Którzy zaliczyli semestr	538	53,8	272	54,9	250	66,8	199	75,1	17	19,1	1276	57,4
Zaliczyli semestr warunkowo	—	0,0	96	19,4	67	17,9	56	21,1	69	77,5	288	12,9
Urlopowanych	3	0,3	55	11,1	30	8,0	2	0,7	—	—	90	4,0
Przeniesionych skreślonych	432	43,2	35	7,1	13	3,5	1	0,4	—	—	481	21,6
Stan na dzień 10.03.1998	**577**	**57,7**	**440**	**88,9**	**333**	**89,0**	**259**	**97,7**	**82**	**92,1**	**1691**	**76,1**

Tabela 3. Sprawność nauczania na poszczególnych kierunkach studiów

Kierunek	Studia dzienne			Studia zaoczne		
	Liczba stud. 1.X.1997	Liczba stud. 10.III.1998	%	Liczba stud. 1.X.1997	Liczba stud. 10.III.1998	%
Automatyka i Robotyka	209	162	77,5	—	—	0,0
Budownictwo	520	441	84,8	373	257	68,9
Elektrotechnika	646	530	82,0	456	332	72,8
Informatyka	347	312	89,9	396	329	83,1
Inżynieria Środowiska	369	352	95,4	188	152	80,8
Mechanika i Budowa Maszyn	508	409	80,5	337	215	63,8
Wychowanie Fizyczne	284	284	100,0	—	—	0,0
Zarządzanie i Marketing	481	456	94,8	473	406	85,8
Uczelnia	**3364**	**2946**	**87,6**	**2223**	**1691**	**76,1**

Tabela 4. Sprawność nauczania na I roku studiów

Kierunek	I rok – studia dzienne			I rok -- studia zaoczne		
	Liczba stud. 1.X.1997	Liczba stud. 10.III.1998	%	Liczba stud. 1.X.1997	Liczba stud. 10.III.1998	%
Automatyka i Robotyka	90	49	54,4	—	—	0,0
Budownictwo	198	128	64,6	168	84	50,0
Elektrotechnika	220	131	59,5	184	66	35,9
Informatyka	112	84	75,0	203	153	75,4
Inżynżynieria Środowiska	97	83	85,6	94	61	64,9
Mechanika i Budowa Maszyn	161	110	68,3	169	78	46,1
Wychowanie Fizyczne	130	130	100,0	—	—	0,0
Zarządzanie i Marketing	108	88	81,5	182	135	74,2
Uczelnia	**1116**	**803**	**71,9**	**1000**	**577**	**57,7**

Wydział Budownictwa

W dniach 11-12 maja br. odbyło się w Politechnice Zielonogórskiej 20 Międzynarodowe Sympozjum Naukowe Studentów i Młodych Pracowników Nauki. Uczestniczący w Sympozjum reprezentanci dwóch kół naukowych działających na WB odnieśli znaczące sukcesy. **Przemysław Zbirek** student V roku ze Studenckiego Koła Naukowego "Biodom", którego opiekunem jest prof. **Wojciech Skowroński** oraz **Grzegorz Lehmann**, student II roku z SKN "Ekomatbud", którego opiekunem jest mgr inż. **Halina Słodzińska**, zajęli w swoich grupach tematycznych II miejsca w konkursie na najlepszy referat studencki. Sukces jest tym cenniejszy, że wywalczony w grupie prawie 50 referatów z 25 uczelni krajowych i zagranicznych. Studentom i ich opiekunom gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

korespondent wydziałowy

W styczniu obchodzono II rocznicę powstania koła **BIODOM**. Z tej okazji 14 stycznia odbyło się uroczyste zebranie pracowników Katedry Podstaw Projektowania Budowlanego ze studentami działającymi w Kole Naukowym. To niecodzienne spotkanie rozpoczął opiekun Koła - prof. **Wojciech Skowroński** od prezentacji "matrycy" odznaki Biodomu, a widoczne na tacy odznaki (patrz na fotografię) wręczył wraz z mgr mgr **Henrykiem Żelaznym** i **Dariuszem Fabianowskim**. W atmosferze nieskrępowanej dyskusji podsumowano działalność (prelekcje o wykorzystaniu energii słonecznej w budownictwie, o ekologii; wyjazd naukowy do Jaworza, dyskusja "na żywo" w radiu Opole) oraz nakreślono plany (udział w Międzynarodowym Sympozjum Naukowym Studentów i Młodych Pracowników Nauki – Zielona Góra'98; planowany wyjazd do Zakopanego…). Bardzo ważne jest to, że "matryca" może być użyta wielokrotnie. Zapraszamy chętnych do pracy w Kole zapewniając o możliwości reedycji odznaki, którą można oglądać w gablocie na II piętrze budynku Wydziału Budownictwa.

Wydział Elektrotechniki i Automatyki

■ 4 marca br. na Wydziale Elektrycznym Politechniki Wrocławskiej obronił pracę doktorską nt. *Porównywanie metod badania elektryzacji statycznej olejów izolacyjnych na podstawie wyników eksperymentalnych i modeli matematyczno-fizycznych* **mgr inż. Bernard Willner** i został nadany Mu stopień naukowy doktora nauk technicznych w zakresie: *elektrotechniki*. Promotorem pracy był **prof. Józef Kędzia**.

Gratulujemy!

Dr inż. B. Willner od 1 października br. mianowany zostanie na stanowisko adiunkta w Katedrze Elektrowni i Systemów Pomiarowych.

■ W dniach 18–29 marca 1998 r. dziekan Wydziału Elektrotechniki i Automatyki, **prof. Ryszard Rojek** złożył wizytę na Wydziale Elektrycznym Politechniki Zielonogórskiej, gdzie został przyjęty przez dziekana wydziału **prof. Józefa Korbicza**. W czasie pobytu odbyło się seminarium w Instytucie Robotyki i Inżynierii Oprogramowania, na którym referat *Ocena efektywności sterowania adaptacyjnego obiektem z opóźnieniem na przykładzie młyna cementu* wygłosił **mgr inż. Janusz Wrzuszczak.**

■ Wydziałowi Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Opolskiej powierzono organizację *XIII Krajowej Konferencji Automatyki*.

Konferencja odbędzie się w Opolu w dniach 21-24 września 1999 r., a jej organizatorami będą:

- Komitet Automatyki i Robotyki Polskiej Akademii Nauk,
- Komitet Automatyki Polskiego Stowarzyszenia Pomiarów, Automatyki i Robotyki – POLSPAR
- Politechnika Opolska – Wydział Elektrotechniki i Automatyki.

Przewodniczącym Komitetu Programowego konferencji został **prof. zw. dr hab. inż. Zdzisław Bubnicki**, natomiast Komitetu Organizacyjnego - **prof. Ryszard Rojek**, dziekan WEiA.

Konferencja będzie spotkaniem automatyków reprezentujących różne ośrodki akademickie, naukowe i przemysłowe w kraju. Stanowić będzie forum dla prezentacji osiągnięć naukowych, dydaktycznych i inżynierskich, okazję do wymiany doświadczeń oraz wzajemnego, lepszego poznania się osób o podobnych zainteresowaniach zawodowych.

Tematyka konferencji skupiać się będzie wokół dość szeroko pojętej problematyki naukowej i naukowo-technicznej z dziedzi-

Politechnika Opolska
Wydział Elektrotechniki i Automatyki

ogłasza nabór kandydatów na:

2-semestralne Studia Podyplomowe:

- **informatyka w procesach edukacyjnych**
- **wychowanie komunikacyjne z elementami informatyki użytkowej**

Studium przeznaczone jest dla absolwentów wyższych uczelni mających uprawnienia pedagogiczne. Otwiera możliwość zdobycia dodatkowego wykształcenia w zakresie nauczania wychowania komunikacyjnego oraz komputerowego wspomagania procesu dydaktycznego.

Absolwenci uzyskują kwalifikacje uprawniające do **nauczania przedmiotów informatycznych w szkołach podstawowych i średnich oraz egzaminowania na karty rowerowe i motorowerowe**.

Termin składania dokumentów
20 września 1998 r.

Dokumenty przyjmuje i udziela dodatkowych informacji:
Dziekanat Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Opolskiej, ul. Sosnkowskiego 31, 45-233 Opole, pokój 321, tel. 55 60 41 wew. 216

ny automatyki, a w szczególności poruszać będzie następujące kierunki:

- teoretyczne podstawy projektowania systemów automatycznego sterowania;
- analizę systemową i jej zastosowania;
- badanie operacyjne w automatyce;
- inżynierię wiedzy, sztuczną inteligencję i systemy ekspertowe w automatyce i technice systemów;
- komputerowe systemy automatyki;
- automatyzację procesów dyskretnych i elastyczne systemy produkcji;
- robotyzację procesów przemysłowych;
- aktualne problemy konstrukcji i eksploatacji środków automatyki;
- praktyczne przykłady systemów automatyzacji;
- problemy kształcenia.

■ 12 maja br. w Politechnice Warszawskiej odbył się Walny Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Pomiarów, Automatyki i Robotyki POLSPAR. Funkcje Prezesa POLSPARU powierzono **prof. Tadeuszowi Puchałce** z Politechniki Poznańskiej. W skład Zarządu wybrani zostali pracownicy WEiA: **prof. Ryszard Rojek** i **dr Małgorzata Kaliczyńska**.

Gratulujemy!

Pragnę nadmienić, że prof. R. Rojek pełni od br. funkcję Przewodniczącego Komitetu Automatyki POLSPAR-u, a dr M. Kaliczyńska jest sekretarzem tego komitetu.

■ 19 marca br. asystenci Katedry Elektroenergetyki WEiA **mgr Tomasz Boczar** i **mgr Marcin Lorenc** przeprowadzili pod kierunkiem **prof. Jerzego Skubisa** pomiary z wykorzystaniem lasera Nd: YAG w Instytucie Optoelektroniki Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Prace koordynowane przez pracownika WAT mgr. **M. Nowakowskiego**, miały na celu wyznaczenie deskryptorów sygnałów EA generowanych na skutek zjawisk termosprężystych, spowodowanych uderzeniem wiązki laserowej w powierzchnie badanych ciał stałych. Powyższe badania realizowane były w ramach pracy doktorskiej wykonywanej przez mgr. M. Lorenca.

■ W marcu br. dziekan WEiA, **prof. Ryszard Rojek** wyraził zgodę na utworzenie przy wydziale *Klubu Polskiego Towarzystwa Badań Nieniszczących*. Opiekunem ze strony wydziału została **dr Maria Wrzuszczak**.

■ W dniach 11–12 maja br. odbyło się 20 Międzynarodowe Sympozjum Naukowe Studentów i Młodych Pracowników Nauki zorganizowane przez Politechnikę Zielonogórską. W grupie młodych pracowników nauki referat nt. *Wpływ rozszerzania obszaru obliczeniowego w metodzie elementów skończonych (MES) na wartości indukcji przewodnika z prądem* wygłosił **mgr Mariusz Sobol**, pracownik Katedry Automatyki, Elektroniki i Informatyki. Studenci **Krzysztof Swat** i **Rafał Wróbel** powtórzyli swój ubiegłoroczny sukces zdobywając kolejną nagrodę w grupie studentów. Ich referat, pisany pod opieką **dr. J. Sadeckiego** nt. *Równoległe realizacje gradientowych algorytmów rozwiązywania układów równań liniowych, systemy komputerowe* zajął 3 miejsce na najlepszy referat studencki w kategorii: Praktyczne i Teoretyczne Zagadnienia Informatyki. Rafał Wróbel i Krzysztof Swat wygłosili ponadto referat nt. *Obliczenia parametrów całkowych cewki solenoidalnej w stanach nieustalonych, Analiza prądów wirowych w elementach wykonujących ruch za pomocą pakietu PC-OPERA 3d*"

Opiekunem naukowym studentów K. Swata i R. Wróbla jest prof. **Marian Łukaniszyn**.

Studenci **Aleksander Antoniewicz** i **Krzysztof Babczyk**, studiujący indywidualnym tokiem studiów pod kierunkiem **prof. Bronisława Tomczuka,** wygłosili na Sympozjum dwa referaty: *Trójwymiarowa analiza pola magnetycznego transformatora specjalnego metodą elementów skończonych* i *Trójwymiarowa analiza pola dla obwodów magnetycznych ze szczeliną*, które zajęły III miejsce na najlepszy referat studencki w kategorii: Elektrotechnika przemysłowa.

Gratulujemy!

korespondent wydziałowy

Instytut Zarządzania

■ 6 maja br., w nowej siedzibie Instytutu Zarządzania przy ul. Waryńskiego 4, odbyło się spotkanie Dyrekcji i pracowników instytutu z Władzami Uczelni oraz przybyłymi z tej okazji gośćmi.

"Top Management" Politechniki Opolskiej reprezentowali: JM Rektor Politechniki Opolskiej, prof. dr hab. inż. **Józef S. Suchy**, Prorektor ds. nauki, prof. dr hab. inż. **Wojciech Skowroński**, Dyrektor Administracyjny, mgr **Wiesław Henzler** oraz Kwestor, mgr **Teresa Burtny**. Ponadto, zaproszenie na spotkanie przyjęli: Dyrektor Zakładu Energetycznego S.A. w Opolu, p. mgr **Marek Bartoszewicz** oraz Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w Opolu (prowadzący w Instytucie Zarządzania zajęcia z przedmiotu *System podatkowy*), p. mgr **Stanisław Pabian**.

Instytut Zarządzania był reprezentowany przez Dyrektora, prof. dr. hab. **Rudolfa Kośmidra** oraz Z-cę Dyrektora, dr **Agatę Zagórowską**, natomiast całokształtem przebiegu spotkania "dowodził" Kierownik Zakładu Nauk Ekonomicznych, dr **Henryk Lewandowski**. Oprócz pozostałych pracowników instytutu, obecni byli również przedstawiciele Studenckiego Koła Naukowego "Arafin".

Powitania Władz Uczelni, zaproszonych gości oraz pracowników i studentów dokonał dr Henryk Lewandowski, prezentując najistotniejsze fakty i wydarzenia, związane z genezą i rozwojem Instytutu Zarządzania, który powstał przed sześcioma laty z dawnego Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych. W roku akademickim 1992/93 uruchomiono nowy kierunek studiów w ówczesnej Wyższej Szkole Inżynierskiej - "zarządzanie i marketing" - początkowo prowadzony tylko systemem dziennym, a od drugiego roku także systemem zaocznym.

Obecnie, poza wymienionymi powyżej rodzajami studiów, oferta Instytutu Zarządzania obejmuje uzupełniające studia magisterskie dla absolwentów (z tytułem inżyniera) kierunku "zarządzanie i marketing", uzupełniające studia magisterskie dla absolwentów kierunków ekonomicznych wyższych uczelni z tytułem licencjata oraz trzy rodzaje studiów podyplomo-

wych ("Wiadomości Uczelniane" informowały o nich w numerze listopadowym). O tych sprawach, a także o planach rozwojowych Instytutu Zarządzania poinformował zebranych jego Dyrektor, prof. Rudolf Kośmider.

Główna przyczyna tego spotkania była jednakże nieco inna - oddanie w użytkowanie nowego budynku na potrzeby Instytutu Zarządzania, który - jak wspomniano - mieści się przy ul. Waryńskiego 4 (dawna siedziba przedsiębiorstwa "Las"). Nie sposób wymienić wszystkich, dzięki którym było to możliwe, ale z całą pewnością gorące podziękowania należy skierować do:

- JM Rektora Politechniki Opolskiej, prof. J. Suchego, za zaangażowanie i stały monitoring nad przebiegiem prowadzonych rozmów i prac;
- Posła na Sejm RP, dr. **J. Szteligi** (jednocześnie – pracownika Instytutu Zarządzania, przebywającego na urlopie poselskim), za czynny udział i ogromny wkład w przekazanie środków MEN-u (tzw. dotacji celowej) na rzecz tej inwestycji; było to obwarowane tym, iż zajęcia w nowym budynku miały rozpocząć się w ciągu 6 miesięcy od momentu przekazania środków, co - z małym, dwutygodniowym opóźnieniem - nastąpiło;
- Dyrektora Instytutu Zarządzania, prof. R. Kośmidra, za realizację całego projektu oraz stały nadzór nad przebiegiem robót;
- Z-cy Dyrektora, dr Agaty Zagórowskiej, za osobisty wkład i pełne zaangażowanie, wymagające częstokroć ogromnego wysiłku i nakładów;
- Dyrektora Administracyjnego, mgr. **W. Henzlera**;
- Dr. **J. Preisa**, który pełnił funkcję inspektora nadzoru budowlanego, czuwając nad prawidłowym wykonaniem robót budowlanych;
- Kierownika działu technicznego, inż. **Z. Kmiecia**.

W dalszej części spotkania głos zabierali:

- JM Rektor PO, prof. J. Suchy, który przekazał na ręce Dyrekcji Instytutu Zarządzania gratulacje za postępujący rozwój kadry naukowej, wprowadzenie i realizację założeń systemu decentralizacji środków Uczelni (z ramienia instytutu nad całością spraw z tym związanych czuwa dr **Krzysztof Malik**) oraz życzył dalszej wytrwałości i konsekwencji w podejmowanych działaniach;
- Prorektor ds. nauki, prof. W. Skowroński, m.in. obiecując dofinansowanie wydawnictw naukowych instytutu oraz zapewniając o możliwościach dotyczących publikacji naukowych pracowników IŻ (problemy te zasygnalizował uprzednio członek Komitetu Redakcyjnego zeszytów naukowych, prof. **M. Ciepaj**);
- prof. **R. Knosala** (Kierownik Katedry Inżynierii Produkcji w IŻ), który bardzo obiecująco przedstawił rozwój nowej, prowadzonej dopiero od tego roku akademickiego specjalności na kier. "zarządzanie i marketing", noszącej nazwę "komputerowo zintegrowane systemy zarządzania produkcją", wspomniał o zorganizowanej w styczniu br. konferencji nt. komputerowo zintegrowanego zarządzania oraz poinformował o planach na przyszłość, m.in. o uruchomieniu nowego kierunku "inżynieria i zarządzanie".

W czasie tego spotkania miało miejsce również wystąpienie z-cy prezesa Studenckiego Koła Naukowego "Arafin" przy IŻ, studentki III roku "zarządzania i marketingu", p. **Edyty Żurek**, która przedstawiła najistotniejsze zdarzenia oraz obecne problemy, związane z działalnością koła. P. Edyta nawiązała do zorganizowanego w kwietniu br. IV Ogólnopolskiego Seminarium Studenckich Kół Naukowych pod hasłem "Etyka w biznesie" oraz zwróciła się z prośbą o wygospodarowanie lokum dla koła naukowego, co w znacznej mierze ułatwiłoby jego funkcjonowanie.

Oficjalnego zakończenia tego bardzo miłego i interesującego spotkania dokonali gospodarze: dr H. Lewandowski i prof. R. Kośmider, zapraszając przybyłych gości na zwiedzenie pomieszczeń budynku oraz symboliczną lampkę szampana i poczęstunek.

■ W ostatnich kilku miesiącach (niestety, ze względu na restrukturyzację Działu Wydawnictw PO, dopiero teraz możemy o tym poinformować Czytelników) pracownik Katedry Nauk o Zarządzaniu przy Instytucie Zarządzania PO, prof. dr hab. **Jan Pyka** został mianowany na kilka istotnych stanowisk, obejmując m.in. funkcje:

- wiceprzewodniczącego Prezydium Zarządu Głównego Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa (TNOiK);
- kierownika zespołu ds. łączenia i likwidacji kopalń, związanego z Państwową Agencją Restrukturyzacji Górnictwa w Katowicach;
- członka grupy ekspertów, związanej z procesami restrukturyzacji górnictwa (członkowie tej grupy otrzymali nominacje z rąk wiceministra Gospodarki RP);
- członka komitetu redakcyjnego "Przeglądu Organizacji", jednego z najpopularniejszych biuletynów z dziedziny organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem, zaliczanego do ścisłej czołówki tego typu specjalistycznych wydawnictw w Polsce.

Gratulujemy !!!

Rafał Matwiejczuk

POLITECHNIKA ŚLĄSKA w GLIWICACH
i
POLITECHNIKA OPOLSKA

ogłaszają nabór

na czteroletnie dzienne, środowiskowe studia doktoranckie z dziedziny

ELEKTROTECHNIKA

Wszelkich informacji udziela w każdy czwartek w godzinach od 10^{00} do 11^{00} pełnomocnik dziekana ds. studiów doktoranckich – **Prof. dr hab. inż. Jerzy Skubis**

Wydział Elektrotechniki i Automatyki
45–233 OPOLE, ul. Sosnkowskiego 31,
II piętro, pokój 214, Tel. 55 60 41 wew. 247, 230

Termin składania podań – 15 września 1998 r.
Rozpoczęcie studiów nastąpi – 1 listopada 1998 r.

REDAKTORZY NA KONFERENCJI NAUKA' 98

Komitet Badań Naukowych był organizatorem konferencji Nauka '98, która odbyła się w dniach 11-12 maja br. i zgromadziła ponad 400 uczestników - przedstawicieli wyższych uczelni, instytutów badawczych, władz resortowych. Na drugi dzień obrad zaproszeni zostali także dziennikarze gazet akademickich, reprezentujących ponad 40 uczelnianych redakcji. Szerokie spektrum zagadnień będących tematem obrad zilustrują tematy przedstawianych wystąpień. Podsekretarz stanu **Małgorzata Kozłowska** przedstawiła finanse nauki w bieżącym roku oraz system pozabudżetowego wspomagania nauki. Zastępca przewodniczącego KBN **Bogdan Marciniec** przedstawił kierunki zmian w działalności KBN, zaś **Andrzej K. Wróblewski** - zastępca przewodniczącego KBN był autorem opracowania na temat miejsca nauki polskiej w świecie. Ponadto uczestnicy zapoznać mogli się ze *Sprawozdaniem z wykonania budżetu w roku 1997*, *Oceną stanu realizacji zadań wynikających z dokumentu rządowego pt. "Założenia polityki proinnowacyjnej państwa i przedstawienie wniosków w sprawie jego aktualizacji"* czy *"Założenia polityki naukowej i naukowo-technicznej państwa"*.

Podsekretarz stanu, **Jan K. Frąckowiak** w swoim podsumowującym wystąpieniu kończącym konferencyjne obrady nakreślił główne problemy, wokół których skupia się działalność Komitetu. W skrócie - są to: nowa polityka naukowa, programy na przyszłość, polityka innowacyjna, problemy prawne związane ze sferą nauki, integracja europejska, zmiana struktury organizacyjnej w nauce, w tym restrukturyzacja jednostek badawczo-rozwojowych. Główna myśl spinającą omawiane zagadnienie, zawiera zdanie mogące służyć za motto wszystkich wystąpień , że edukacja to najbardziej rentowna inwestycja.

Po zakończeniu obrad konferencji Nauka' 98 zaplanowana została konferencja prasowa, w której na pytania dziennikarzy odpowiadało szefostwo KBN-u. z przewodniczącym - ministrem **Andrzejem Wiszniewskim** na czele, który jednak ze względu na toczące się właśnie posiedzenie Rady Ministrów ograniczyć musiał czasowo swój udział. Wśród pytań padających z sali dotyczących wyjaśnienia stale malejących nakładów budżetowych na naukę, czy powodów nieuczestniczenia w konferencji ministra finansów, nie zabrakło i takich, które domagały się wyjaśnienia wielkości nakładów finansowych wydanych na organizację konferencji i oszacowania jej efektów.

Minister A. Wiszniewski podkreślił, że Rada Ministrów omawia aktualnie ustawę o finansach publicznych, wyjątkowo ważny dla nauki dokument. Wiele pytań dotyczyło finansowania grantów, a zwłaszcza tych, które nie zyskały pozytywnej opinii Komitetu. Poinformował także, że priorytet w finansowaniu mieć będą projekty duże oraz interdyscyplinarne.

Popołudniowy program obrad zaplanowany przez dyrektora Departamentu Informacji i Promocji i rzecznika prasowego ministra w jednej osobie - dr. **Tadeusza Zaleskiego** adresowany był już tylko do przedstawicieli prasy akademickiej. Pierwszy jego punkt obejmował spotkanie z organizatorami zaplanowanego na wrzesień br. II Festiwalu Nauki Polskiej - prof. **Magdaleną Fikus** i dr. **Maciejem Gellerem**. Główne hasło tegorocznego festiwalu brzmi: "*Przyszłość Polski w znacznej mierze zależy od tego na ile potrafimy wykorzystać naukę w naszym życiu społecznym, gospodarczym i politycznym*", a sama impreza zyskała poza zwolennikami - także naśladowców. Trudu organizacji Festiwalu podjęli się nasi sąsiedzi nie ograniczając jej wyłącznie do samego Wrocławia, lecz włączając w nią także ośrodki w Wałbrzychu, Jeleniej Górze i Legnicy. Być może i Opole w niedalekiej przyszłości włączy się do grona gospodarzy festiwali nauki.

Gwoli ścisłości warto jeszcze odnotować promocję wydawnictwa *Raport o stanie nauki i techniki w Polsce*, której tego dnia dokonał **Roman Sławeta**. Ta bez wątpienia interesująca pozycja ,,przedstawiająca wyniki najnowszych badań statystycznych z zakresu nauki i techniki przeprowadzonych ostatnio przez GUS w oparciu o międzynarodową metodologię opracowaną przez OECD zawartą w serii podręczników Frascati Family Manuals" - co przeczytać można we wstępie - zasługuje na pewno na uwagę.

Nie sposób nie wspomnieć o koktajlu wydanym tego wieczoru przez Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych. Zwyczajowo już podobne imprezy są doskonałą okazją, aby w miłej atmosferze powrócić jeszcze raz do wielu spraw omawianych wcześniej zarówno z obecnymi przedstawicielami władz Komitetu i Ministerstwa, jak również w gronie redaktorów.

Ostatni dzień obrad odbył się w siedzibie gospodarza przy ul. Wspólnej.

Rozpoczęło je spotkanie z przewodniczącym i sekretarzem powołanego w tym roku zespołu opiniodawczego do spraw etyki badań naukowych, prof. **Aleksandrem Gieysztorem** i dr. **Przemysławem Pietrzykiem**.

Dla wszystkich przygotowano komplety takich dokumentów jak uchwały i protokoły z odbytych posiedzeń, a informacja prof. A. Gieysztora na temat prac i zamierzeń Zespołu, jak również dyskusja w tej sprawie pozwalają przypuszczać, że temat ten jest żywy i wielokrotnie zapewne pojawiać się będzie zarowno na łamach prasy jak i w centrum, zainteresowań Zespołu.

Clou programu było jednak spotkanie z Kolegium KBN. Nie sposób nie docenić faktu, że obecny był cały skład Kolegium, a jego przewodniczący Andrzej Wiszniewski w zwięzły sposób dokonał prezentacji podstawowych kierunków działalności Komitetu, a grono udzielało odpowiedzi na wiele jesz-

cze pytań. Przewodniczący podkreślił jak ważna jest właściwa polityka informacyjna i budowanie obrazu Komitetu. Dużą rolę w tej sprawie powierzając właśnie prasie akademickiej, która dociera przecież do szerokiego grona odbiorców - pracowników naukowych i studentów.

Specjalne słowa podziękowania należy skierować do twórców całego spotkania - dyrektora Tadeusza Zaleskiego i współpracującej z nim **Marzeny Wiszniewskiej**. Zapraszając dziennikarzy akademickiej prasy na tak ważną dla nauki polskiej konferencję stworzył możliwość współuczestniczenia w niezwykle istotnych sprawach, a ponadto T. Zaleski dał okazję dodatkowego - poza wrześniowym terminem - spotkania redaktorów, zapowiadając jednocześnie jego kontynuację.

Oficjalnym dokumentem dwudniowych obrad w KBN jest także m.in. prezentowana niżej uchwała.

Uchwała *

Uczestnicy Konferencji Nauka' 98 - kierownicy i przedstawiciele szkół wyższych, placówek naukowych PAN i jednostek badawczo-rozwojowych całego kraju - apelujemy do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o systematyczne zwiększanie, w relacji do produktu krajowego brutto (PKB), nakładów budżetowych na badania naukowe począwszy od roku 1999, tak, aby w ciągu najbliższych 5 lat osiągnęły one 1% PKB.

Popieramy postulaty dotyczące dramatycznej sytuacji finansowej nauki polskiej, podnoszone przez przedstawicieli naszego środowiska.

Domagamy się zaplanowania w budżecie państwa na rok 1999 środków przeznaczonych na naukę w minimalnej wysokości 0,6% PKB. Uważamy, że jest to obecnie jedyny sposób powstrzymania dalszej degradacji, a równocześnie wykorzystania możliwości nauki dla rozwoju Polski

*Dokumenty, o których mowa w relacji znajdują się w redakcji Wiadomości Uczelnianych.

kd

Pierwsze negocjacje w Brukseli zakończone

27–28 kwietnia br. przebywała w Brukseli sześcioosobowa delegacja RP na czele z Sekretarzem Komitetu Badań Naukowych, Podsekretarzem Stanu dr. **Janem Krzysztofem Frąckowiakiem**. Celem wizyty były rozmowy dwustronne i wielostronne w ramach negocjacji akcesyjnych z przedstawicielami Unii Europejskiej dotyczące przeglądu prawa wspólnotowego (tzw. *screening*). Zgodnie z przyjętym harmonogramem jako pierwszy omawiany był obszar nr 17 „Nauka i badania". Była to więc równocześnie inicjacja przeglądu legislacji, która obejmie łącznie 31 grup tematycznych.

W trakcie rozmów minister Frąckowiak zapewnił, że Polska jest w stanie dostosować się do 35 aktów prawnych składających się na prawa europejskie w dziedzinie nauki. Po zakończeniu misji dr Jan Krzysztof Frąckowiak powiedział: „W obszarze nauka i badania nie ma problemów negocjacyjnych. Dokonaliśmy starannego przeglądu unijnych aktów prawnych w dwóch zasadniczych grupach - ramowych programów współpracy naukowej unii i umów w tym zakresie między unią a państwami trzecimi".

Zaproszenie do unijnych programów

28 kwietnia była również w Brukseli Pani Podsekretarz Stanu KBN **Małgorzata Kozłowska** (w składzie delegacji Ministerstwa Łączności) w celu dokonania przeglądu legislacji wspólnotowej dla obszaru negocjacyjnego „Telekomunikacja i technologie informacyjne" (runda multilateralna). Runda bilateralna odbędzie się 6 maja br.

W trakcie obrad przedstawiciele unii zapowiedzieli pełne otwarcie od stycznia 1999 roku dla krajów Europy Centralnej i Wschodniej (CEEC) programu INFO 2000. Jest to wieloletni program wspólnotowy mający na celu stymulację rozwoju europejskiego przemysłu multimedialnego i wspierania multimediów w rozwijającym się społeczeństwie informacyjnym. Celem programu jest stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju europejskiego przemysłu multimedialnego, stymulowanie popytu oraz promocja wymiany wiedzy wśród użytkowników i producentów. Po roku 2000 możemy też oczekiwać otwarcia dla krajów CEEC drugiego programu pod nazwą MLIS (**MultiLingual Information Society**). Promuje on zróżnicowanie językowe w ramach społeczeństwa informacyjnego i wspiera tworzenie serwisów służących wielojęzyczności oraz użytkowanie zaawansowanych narzędzi lingwistycznych w sektorze publicznym.

Warszawa, dnia 29 kwietnia 1998 roku

Negocjacje w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej

W trakcie posiedzenia Komitetu Badań Naukowych (15 bm.) przewodniczący KBN prof. **Andrzej Wiszniewski** poinformował, że rozpoczynają się negocjacje w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej obejmujące 31 dziedzin. **Pierwszą z nich jest nauka**, uznana za najlepiej przygotowaną i mogącą stworzyć pewien model negocjacji. Przewodniczącym zespołu ze strony polskiej będzie dr **Jan Krzysztof Frąckowiak**, podsekretarz stanu w Komitecie Badań Naukowych i sekretarz KBN. Rozmowy w Brukseli rozpoczną się 27 kwietnia br.

Rozwój biotechnologii w Polsce

Doświadczenia amerykańskie wskazują, że zastosowanie w przemyśle biotechnologii wymaga z jednej strony ogromnego kapitału, ale też i generuje olbrzymie zyski. W Polsce fuzję biotechnologii z przemysłem hamuje przede wszystkim przez brak rozwiązań legislacyjnych. Z inicjatywy KBN oraz Fundacji na rzecz Rozwoju Administracji Publicznej ukazało się w wydaniu książkowym opracowanie pt**. "Rozwój biotechnologii - projekt rozwiązań prawnych dotyczących stosowania genetycznie modyfikowanych organizmów",** w którym przedstawiono także takie zagadnienia jak: kierunki rozwoju biotechnologii, zagrożenia związane z jej rozwojem czy standardy bioetyczne.

Warszawa, 17.04.98

Stanowiska Komisji Badań Stosowanych oraz Komisji Badań Podstawowych w sprawie „Średniookresowej strategii rozwoju Polski"

Na dzisiejszym posiedzeniu Komisja Badań Podstawowych przyjęła stanowisko w sprawie „Średniookresowej strategii rozwoju Polski":

„Członkowie Komisji Badań Podstawowych Komitetu Badań Naukowych wyrażają zdecydowany protest przeciwko zapowiedzianemu w "Średniookresowej strategii rozwoju Polski" utrzymaniu przez rząd nakładów na naukę w niezmiennej, katastrofalnie niskiej wysokości 0,47 % PKB w nadchodzących latach. Jest to sprzeczne z deklaracjami kolejnych rządów i oczekiwaniami środowiska naukowego.

Uważamy, że nie ma potrzeby powtarzania wielokrotnie formułowanych przez środowisko i instytucje naukowe opinii na temat zagrożeń wynikających z drastycznego niedofinansowania sfery nauki dla rozwoju społeczeństwa i gospodarki. Pragniemy jedynie zwrócić uwagę na następujące aspekty:

1. Możliwości zdobywania dla badań naukowych środków pozabudżetowych są i długo jeszcze będą bardzo ograniczone.

2. Korzystanie ze środków w programach międzynarodowych wymaga utrzymania wysokiego poziomu badań i ponoszenia określonych nakładów w kraju.

3. Reformowanie sfery działalności naukowej związane z integracją europejską wymaga nakładów.

4. Podejmowane są przez Komitet Badań Naukowych inicjatywy zmierzające do zwiększenia efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na naukę.

5. Zaniepokojenie, a nawet oburzenie środowiska naukowego spowodowane aktualnymi zapowiedziami władz dotyczącymi finansowania nauki i edukacji, jest obecnie powszechne.

Zwracamy się do Pana Premiera, Rządu RP i Parlamentu o rewizję zapowiadanej "Średniookresowej strategii rozwoju Polski" w części dotyczącej nauki i edukacji, tak aby w roku 2001 nakłady na naukę osiągnęły 1 % PKB.

Warszawa, dnia 7 maja 1998 roku".

Podobne (ale nie jednobrzmiące) stanowisko na wczorajszym posiedzeniu podjęła Komisja Badań Stosowanych.

W skład obu komisji wchodzi łącznie 60 naukowców z tytułem profesora bądź stopniem doktora habilitowanego wybranych przez całe środowisko naukowe Polski w dwustopniowych wyborach. Przewodniczącym Komisji Badań Stosowanych jest prof. dr hab. **Bogdan MARCINIEC**, członek korespondent PAN z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zaś Komisji Badań Podstawowych - prof. dr hab. **Andrzej Kajetan WRÓBLEWSKI**, członek rzeczywisty PAN z Uniwersytetu Warszawskiego.

Obrady Komisji Badań Podstawowych trwają.

Warszawa, dnia 7 maja 1998 roku

Informacje o pracach urzędu Komitetu Badań Naukowych

18 maja, poniedziałek, godz. 11:00

W siedzibie komitetu odbyło się spotkanie członków Rady Ministrów, kierownictwa Komitetu Badań Naukowych, Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Agencji Atomistyki poświęcone wspomaganiu prac rządu przez krajowe zaplecze naukowe i badawczo–rozwojowe oraz polityce naukowej i naukowo-technicznej państwa w latach 1998–2002 i powiązaniu jej z polityką resortową. Reprezentowani byli niemal wszyscy członkowie rządu. W spotkaniu wziął udział Prezes Rady Ministrów prof. **Jerzy Buzek**.

Zebrani wysłuchali krótkiego wprowadzenia Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych prof. **Andrzeja Wiszniewskiego**. Przewodniczący podkreślił strategiczne cele, jakie należy osiągnąć w najbliższym czasie: poprawa efektywności finansowania nauki, promocja pozabudżetowych źródeł finansowania, dostosowanie do procesów integracyjnych z Unią Europejską, wytyczenie zasad etyki badań naukowych oraz działania nauki na rzecz służb publicznych. Tym celom podporządkowane będą planowane zmiany legislacyjne ustawy o Komitecie Badań Naukowych, ustawy o działalności badawczo-rozwojowej oraz założenia do polityki innowacyjnej i naukowo-technicznej państwa.

Kolejno głos zabrał premier prof. Jerzy BUZEK. Premier zwrócił uwagę na trudności wynikające z wdrażania szerokiego programu przebudowy państwa. Szukając rezerw finansowym nie można zaszkodzić najważniejszemu - finansom państwa i reformom, środowisko naukowe musi wspomóc reformy, konieczny jest system stałej współpracy, ekspertyzy, a także „recenzowanie" prac rządu.

O sprawach budżetowych nauki mówiła podsekretarz stanu w KBN **Małgorzata KOZŁOWSKA**, zaś o polityce naukowej i naukowo-technicznej oraz udziale polskich zespołów naukowych w programach badań Unii Europejskiej - sekretarz KBN, podsekretarz stanu dr Jan **Krzysztof FRĄCKOWIAK**.

W dyskusji ważkie pytanie zadał premier prof. Jerzy BUZEK: co potrzeba Komitetowi Badań Naukowych by rządowy program polityki gospodarczej był przejrzysty również dla sfery nauki? Niezbędne są założenia polityki rządu na najbliższe 10 lat (Strategia 2010) z wyraźnym określeniem roli nauki (np. reforma administracyjna kraju, system łączności dla potrzeb państwa). Premier zwrócił uwagę na potrzebę udoskonalenia polityki informacyjnej komitetu, w szczególności upowszechniania informacji o systemie finansowania badań.

Pozostali mówcy zwracali przede wszystkim uwagę na konieczność szybkiego wdrożenia systemu dokonywania pilnych ekspertyz, które realizowałoby środowisko naukowe na rzecz administracji państwowej.

Jeszcze przed zakończeniem posiedzenia odbyła się konferencja prasowa z udziałem Premiera prof. Jerzego Buzka i Przewodniczącego KBN prof. Andrzeja Wiszniewskiego. Zaś po zakończonym zebraniu z dziennikarzami spotkało się kierownictwo KBN.

RZECZNIK PRASOWY
Komitetu Badań Naukowych
dr Tadeusz Zaleski

Marian Ciepaj

Ustrój polityczny Polski w okresie od 1944 r. do 1989 r. – totalitaryzm czy autorytaryzm? (cz. III)

Zamordowana wolność stała się ozdobą państwa, ale ozdobą pożyteczną . Martwa wolność stała się głównym aktorem w gigantycznej inscenizacji, w widowisku teatralnym o niebywałym rozmachu. Państwo pozbawione wolności stworzyło jej atrapę.
Wasilij Grossman

Ciężkie czasy – to nie zawsze szkoła najgorsza; zdarza się bowiem, że czasy ciężkie ludzi lekkomyślnych wychowują na bohaterów.
Knut Hamsun

Pojawienie się w sierpniu 1980 r. "Solidarności" zapoczątkowało epokowe wręcz procesy polityczne i społeczne w dwóch podstawowych wymiarach: wewnątrzkrajowym w Polsce i wewnątrz bloku wschodnio – europejskiego, pociągając za sobą lawinę rewolucyjnych przeobrażeń zwanych "jesienią narodów ". Doprowadziło to w 1989 r. do obalenia porządku pojałtańskiego w Europie i świecie oraz do zakończenia wielkiego eksperymentu polityczno – ustrojowego jakim była budowa socjalizmu i komunizmu według nauk Marksa, Lenina, a także w długim okresie (który był najbardziej despotyczny i zbrodniczy) według dyrektyw Stalina.

"Solidarność" pojawiła się w efekcie nagromadzenia się wielkich konfliktów w podstawowych sferach życia społecznego i wystąpiła jako ruch, który charakteryzował się masowością, radykalizmem i plebejskim zapleczem społeczno-kulturowym.

W okresie poprzedzającym powstanie "Solidarności" zanegowane zostały zasady, na których opierał się autorytet i legalizm władzy państwowej. Kompetencje władzy były coraz mocniej podawane w wątpliwość dlatego, że w jej działaniach, zwłaszcza na płaszczyźnie ekonomiczno-społecznej, pojawiły się błędy pogłębiające istniejący już wówczas kryzys gospodarczy, wyrażający się w dezorganizacji rynku i gwałtownym załamaniu produkcji. Autorytet władzy pochodzący z poszanowania obowiązującego prawa, został również zanegowany przez akty bezprawia jakich dopuszczała się władza oraz przez nadużywanie kompetencji dla osobistych korzyści.

W świadomości społecznej, której podstawowe komponenty były wyraźnie artykułowane przez ruch "Solidarności", władza nie tylko była nieefektywna i źle realizowała swoje organizacyjne – kryzys 1980 r. pogłębiał się, warunki życia ludności stawały się coraz bardziej dramatyczne, a władza nie podejmowała żadnych skutecznych przedsięwzięć w celu ograniczeniu kryzysu – ale przede wszystkim uwikłała się w konflikt polityczny i obronę własnych pozycji, a także dążyła do obezwładnienia, a nawet zniszczenia "Solidarności". Jawny sprzeciw wobec władzy państwowej wynikał także z historycznego kontekstu w jakim władza ta powstawała i odrzucenia przez nią wielu wartości politycznych i kulturalnych mających bogatą tradycję i powszechny wymiar.

Z drugiej strony, pojawiła się potrzeba znalezienia nowego autorytetu, takiego który potrafiłby zdobyć powszechne zaufanie i racjonalnie pokierować działaniami zbiorowymi. Jest bowiem pewną prawidłowością socjologiczno-psychologiczną, jak twierdzi J. Reykowski, że w sytuacji, gdy większość społeczeństwa czuje się głęboko zawiedziona polityką dotychczasowej władzy, okaże ona znacznie większą gotowość poparcia tego, co spostrzega jako nowy autorytet niż tego, co wydaje się być kontynuacją starego. Bieg wydarzeń w sierpniu 1980 r. doprowadził do wyłonienia się takiego właśnie autorytetu – stał się nim wielomilionowy ruch "Solidarność" i równocześnie niezależny i samorządny związek zawodowy o takim imieniu. Ruch ów był konkretnym wcieleniem pewnych rozpowszechnionych i mających głęboką tradycję mitów, z których dwa – jak twierdzi J. Reykowski – acz o różnej proweniencji i różnych ideologicznych konotacjach znalazły w nim swoją realizację: mit narodowego odrodzenia oparty na zjednoczeniu i wspólnej akcji wszystkich Polaków oraz mit społecznego wyzwolenia opartego na powszechnej solidarności ludzi walczących przeciwko wszelkiemu uciskowi.

Od początku swojego istnienia "Solidarność" legitymowała się wielką siłą moralną, nawiązywała do odrzucanych dotąd tradycji, nade wszystko zaś wspierała się na autorytecie moralnym Kościoła, wzmocnionym całą jego historią w Polsce Ludowej i wyborem polskiego papieża. Ruch potrafił skupić wielkie rzesze ludzi, utworzyć w krótkim czasie własną strukturę organizacyjną i własny system informacyjno-propagandowy oraz podjąć walkę przeciwko nieefektywnemu i skompromitowanemu systemowi władzy. I w walce tej zaczął odnosić sukcesy, gdyż władza ustępowała mu na coraz to nowych obszarach; przyczyniał się do usuwania skorumpowanych przedstawicieli władzy i wymuszał posłuch na organach przymusu. W tej sytuacji ruch jako wielka siła polityczna walcząca o podmiotowość jednostki i społeczeństwa w życiu publicznym wyzwalał powszechny entuzjazm, postawy prospołeczne i nastroje patriotyczne, a z drugiej strony był przez społeczeństwo zwłaszcza zaś przez członków związku zawodowego postrzegany jako nosiciel odwiecznych ideałów polityczno-moralnych: wolności, sprawiedliwości, praworządności, prawdy, suwerenności narodowej.

W NSZZ "Solidarność" można było zaobserwować od chwili jego powstania pewną opcję polityczną, w myśl której wszystkie wydarzenia mające miejsce w Polsce i siły uczestniczące w tych wydarzeniach powinny za nadrzędne kryterium swojego działania publicznego przyjmować interes państwa, jego trwałość i umacnianie.

Jednakże dominować się zdawał nurt zdecydowanie radykalny, reprezentowany przez aktyw, składający się z ludzi młodych, rozczarowanych dotychczasową polityką, nie widzących dla siebie perspektyw w systemie wówczas istniejącym, a przeciwnie, swoje szanse upatrujących w rewolucyjnych przemianach obejmujących sferę polityczno-ustrojową i społeczno-ekonomiczną. Nurt ten prowadził radykalną politykę, zmierzał do eskalacji żądań politycznych, ekonomicznych i socjalnych oraz do rozliczenia władz. Władza była przedmiotem nieustannej krytyki za przeszłość i teraźniejszość, za to "że czegoś nie robi i za wszystko co robi". Tak więc konflikt z władzą nie był rozpatrywany z punktu widzenia tego, ile i jaką władzę należy zachować aby interesy całości były najbardziej chronione, lecz jakim sposobem władzę istniejącą

wówczas pomniejszyć. Podważono, zwłaszcza za pośrednictwem działalności publikacyjnej, wiarygodność instytucji politycznych, w tym szczególnie PZPR-u (ograniczenie wpływów w zakładach pracy), istniejących związków zawodowych za ich niesamodzielność i zbiurokratyzowanie, organy władzy państwowej za ich niereprezentatywność i wyobcowanie ze społeczeństwa. Zmierzano do tworzenia organizacji alternatywnych w środowisku robotniczym, studenckim, uczniowskim. Atakowano również polską politykę zagraniczną, w tym zwłaszcza udział Polski w Układzie Warszawskim i RWPG, sojusz polsko-radziecki, obecność wojsk radzieckich w Polsce itd.

Inny front walki z władzą był nakierowany na podstawy socjalistycznych zasad i rozwiązań ustrojowych. W tym zakresie inspirowano świadomość społeczną w kierunku odejścia od oficjalnie propagowanego systemu wartości, stanowiącego nadbudowę myśli programowej partii i stronnictw politycznych oraz podstawowych rozwiązań w systemie politycznym i gospodarczym kraju. Upowszechniano tezę, że socjalizm się przeżył, w Polsce nie został zaakceptowany, ale z drugiej strony, nie postulowano też prostego przejścia do kapitalistycznych wzorców polityczno-gospodarczych, lecz głoszono konieczność poszukiwania dla Polski trzeciego rozwiązania, drogi pośredniej. Szerokie rzesze robotników, jak również pewne kręgi inteligencji uwierzyły bowiem, iż możliwy jest stan "od każdego według jego możliwości, każdemu wedle jego potrzeb", ale na drodze do jego zaprowadzenia stoi nieuczciwy i niesprawny system "komunistycznego totalitaryzmu". W związku z tym należy go zneutralizować, poddać kontroli społecznej, przede wszystkim "Solidarności", a najlepiej obalić. Jak twierdzi J. Lipiec (filozof), dramatyzm procesu znoszenia realnego socjalizmu wyłaniał się stopniowo: o ile w intencjach plebejskiego nurtu ideałem miał być socjalizm łagodnej demokracji sytego i niepodległego narodu, to w realizacji pozytywnej, dostępny okazał się wybór między kapitalizmem drapieżnym a kapitalizmem z ludzką twarzą, będącym pozostałością po socjaliźmie.

Ewolucja początkowej myśli i działalności NSZZ "Solidarność" następowała przede wszystkim pod wpływem oddziaływania ze strony opozycji zewnątrzsystemowej, głównie KOR-u, która weszła w ideowe i organizacyjne powiązania z kierowniczymi ogniwami "Solidarności". Właśnie przyjęta na I Zjeździe NSZZ "Solidarność" uchwała programowa w sprawie tzw. Polski samorządowej nosi wyraźnie ślady deklarowanej przez Komitet Obrony Robotników koncepcji samorządowej, w myśl której samorządy terytorialny, pracowniczy, robotniczy itd., powinny przejąć funkcje istniejących struktur państwowych i tą drogą zdemontować system i mechanizmy socjalistycznego państwa.

Opozycja jeszcze silniej zarysowała swoje antyustrojowe oblicze w "Deklaracji założycielskiej" Klubów Rzeczypospolitej "Samorządność – Wolność – Sprawiedliwość – Niepodległość "ogłoszonej późną jesienią 1981 r. Zawierała ona atak na umiarkowany i kompromisowy nurt w "Solidarności" i nawoływała do tworzenia kontrwładzy i faktycznego demontażu państwa. Obok więc radykalnego nurtu zyskującego z czasem coraz bardziej na znaczeniu mieliśmy w "Solidarności" do czynienia właśnie z nurtem umiarkowanym, który był zorientowany na odnowę życia społecznego i związkowy charakter "Solidarności".

Alternatywa w postaci: racja stanu czy też racje jednostkowe grupowe – występowała w "Solidarności" od samego początku. Za pierwszą opcją tej alternatywy opowiadała się ta część uczestników ruchu i związku zawodowego "Solidarność", która kierując się wskazaniami Kościoła dążyła do takiego zhierarchizowania postulatów społecznych, aby nie naruszały one równowagi w państwie, nie prowadziły do demontażu struktur państwa i nie rujnowały mocno już przecież zdewastowanej gospodarki. Stojąc na gruncie konstytucyjnych zasad porządku ustrojowego państwa te kręgi "Solidarności" pragnęły równocześnie uzyskać instytucjonalną i faktyczną możliwość krytycznego reagowania na wszelkie przejawy łamania przez władzę zasad praworządności i ogólnie przyjętych zasad współżycia społecznego. Przedmiotem takiej krytyki miała być także istotna niespójność między deklaracjami na temat sprawiedliwości i równości społecznej oraz demokracji, a istniejącą w tym zakresie praktyką.

Dla tego nurtu oraz dla nurtu opowiadającego się za związkowym, w sensie związku niezależnego i samorządnego, obliczem "Solidarności" wprowadzenie stanu wojennego zawieszającego działalność wszystkich związków zawodowych, a później związki te rozwiązującego, było dotkliwą klęską. Ale było przede wszystkim klęską dla radykalnego nurtu "Solidarności", dla ściśle z nim powiązanej opozycji antyustrojowej, powodując przejście tych ugrupowań do działalności podziemnej, która stała się natychmiast przedmiotem inwigilacji i represji stosowanych przez aparat przymusu państwowego.

W całym tym okresie w sytuacji najtrudniejszej znajdowało się społeczeństwo, nękane odruchami nadziei i zwątpienia, nade wszystko zaś zgnębione pogarszającą się nieustannie kondycją ekonomiczną kraju. Znaczna jego część zawierzyła "Solidarności" w niej szukając, obok oczywiście Kościoła, którego rola i pozycja ujawniły się ze szczególną wyrazistością – oparcia dla swych trosk . I oparcie to znalazło, nawet jeśli uznać, że w ostatnim czasie powiększył się margines zawodu; jednakże wszystkie sondaże wskazywały na utrzymującą się wysoką pozycję "Solidarności" w oczach społeczeństwa. Społeczeństwo właściwie nie miało wyboru, musiało opowiedzieć się za tym autorytetem, który pierwszy wyraził publicznie to, co myślała większość (K. T. Toeplitz). Ludziom, bardzo wielu ludziom w Polsce tamtego czasu żyło się źle, i to nie tylko i nie przede wszystkim nawet na skutek niedostatku takich lub innych dóbr materialnych, lecz na skutek deprawującej i pozbawiającej chęci do życia szarpaniny, która czekała ich na każdym niemal kroku. Podstawowe pytanie przed którym wszyscy wtedy stanęli można ująć następująco: kiedy i w jakim stopniu uda się opanować ówczesny chaos, i kiedy władza publiczna odzyska zaufanie?

Należy dodać, pod konie 1997 r. Stany Zjednoczone odtajniły Raport Centralnej Agencji Wywiadowczej z 27.01.1981 r., w którym m.in. w następujący sposób scharakteryzowano postawę Kościoła katolickiego w Polsce tamtych burzliwych miesięcy: "Od czasu przejęcia władzy przez komunistów polski Kościół katolicki z uporem i sukcesem bronił swojej niezależności, przy czym udało mu się zachować zaufanie ludności, w przeważającej części katolickiej. Od czasu wyboru Polaka na papieża i jego tryumfalnej wizyty w kraju w czerwcu 1979roku, znacznie wzrosła skuteczność Kościoła jako siły politycznej. Jednakże zawsze używał swoich wpływów ostrożnie, przeważnie za kulisami, a w okresach narodowego kryzysu – popierał władzę".

W świetle przedstawionej powyżej interpretacji totalitaryzmu wprowadzenie stanu wojennego w Polsce nie było aktem totalitarnym, lecz aktem autorytarnym. Wprowadzenia stanu wojennego ówczesna władza nie próbowała uzasadniać względami ideologicznymi, które dla totalitaryzmu są najważniejsze, lecz uzasadniała całkowicie odideologizowaną kategorią "racji stanu", interesu narodowego, geopolitycznego status quo, "mniejszego zła". Nie wymagano też od społeczeństwa czynnego poparcia (co znowu charakteryzuje totalitaryzm), lecz zadowalano się bierną neutralnością. Nie tylko zarzucono, ale wręcz potępiono tzw. propagandę sukcesu, zastępując ją, niemal, zupełnie przeciwstawną, "propagandą klęski", "aby nie łudzić społeczeństwa" świetlaną przyszłością pod autorytarnymi rządami i nie prowokować nieuzasadnionych oczekiwań, które dla władzy są zawsze niebezpieczne. Propaganda tego rodzaju odnosiła się w największym stopniu do stanu gospodarki oraz możliwości rychłej poprawy warunków życia ludności. Oficjalnie potępiono ów relaks totalitaryzmu, jakim była fałszywa koncepcja moralno-politycznej jedności narodu, zaczęto dyskutować o wielości postaw i orientacji politycznoideowych (pluralizm socjalistyczny, czy pluralizm w socjaliźmie) oraz apelować o minimum konsensusu w najważniejszych dla państwa sprawach, co nazywano "porozumieniem narodowym" (Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego). Andrzej Walicki (w książce pt. "Marksizm i skok do królestwa wolności – dzieje komunistycznej utopii") stwierdza: "W warunkach totalitaryzmu zorganizowana presja moralno-polityczna była narzędziem w rękach władzy, skutecznie wymuszającym maksymalny konformizm polityczny; w Polsce lat osiemdziesiątych nastroje społeczne zdominowane zostały przez wyzywający wręcz nonkonformizm, a presja moralno-polityczna stała się potężnym narzędziem opozycji". Uważa on następnie, iż w ostatnich latach kluczową okazała się demokratyczno-narodowa legitymizacja władzy. Nie jest więc prawdą, jakoby PRL nigdy nie dysponowała jakąkolwiek legitymizacją narodową; jest natomiast prawdą, że legitymizacja ta, względna i warunkowa, nie wytrzymała próby stanu wojennego oraz przewlekłego i beznadziejnego załamania gospodarczego. Wyciągnięcie przez PZPR wniosków z tego faktu i pokojowe oddanie władzy siłom opozycyjnym dowodzi, że system polityczny nie był już totalitaryzmem i sama partia nie była już partią totalitarną.

Przez cały okres po II wojnie światowej Polska pozostawała w orbicie radzieckiej dominacji oraz realizowała założenia ustrojowe i ideologiczne zasadniczo takie same jak w ZSRR. Powstaje więc w tym miejscu pytanie, czy to sami Polacy wybili się na wolność, demokrację, rynek czy też wykorzystali w miarę rozsądnie sprzyjającą koniunkturę międzynarodową oraz różnorakie impulsy płynące z zewnątrz? Nie wdając się w szczegółowe rozważania trzeba wszakże stwierdzić, że na rewolucję ustrojową w Polsce, kładącą kres autorytaryzmowi i otwierającą drogę do demokracji i rządów prawa zapracowały wielkie mocarstwa. Pierestrojka Gorbaczowa oraz wewnętrzne konflikty w ZSRR powstrzymały możliwość interwencji,stwarzając nawet pewne przyzwolenie na głębokie reformy. W 1985 r. doszła do władzy w ZSRR ekipa Gorbaczowa, która od początku była zdecydowana unowocześnić państwo i gospodarkę. Kluczowym warunkiem przebudowy była rewizja polityki zagranicznej, jej unowocześnienie i potanienie. Decydując się na tak zasadnicze zmiany, ekipa Gorbaczowa liczyła, jak można przypuszczać, na łagodniejszy i bardziej ewolucyjny przebieg wydarzeń, na dłuższe okresy przejściowe i na ukształtowanie się pośrednich formuł politycznych. W ramach nowej strategii zagranicznej ZSRR nie było już miejsca dla dziejowej misji proletariatu, i związku z tym, dla szczególnej roli ZSRR w systemie państw realnego socjalizmu. Będąc w tych państwach u władzy partie komunistyczne i ich sprzymierzeńcy zostały pozostawione samym sobie. Mogły one zapewne przy pomocy środków represji utrzymać się jeszcze przez pewien czas u władzy lecz, z wyjątkiem Rumunii, nie decydowały się na ich zastosowanie; po pierwsze dlatego, że załamała się ścisła współpraca i jedność polityczno-ideologiczna tych państw, po drugie zaś zastosowanie przemocy musiałoby cechować się brutalnością i powszechnością. Siły rządzące w tych krajach wolały ryzykować utratę władzy pokojowo niż zdecydować się na użycie siły na wielką skalę, żywiąc zapewne nadzieję na jakąś formę kompromisu i współdziałania z ugrupowaniami opozycyjnymi. Jest to dowodem pewnego poczucia odpowiedzialności i realizmu tych ugrupowań w partiach rządzących w krajach radzieckiej strefy wpływów, które wówczas decydowały o polityce.

Na zakończenie podkreślić trzeba – *sine ira et studio* – że dzieje Polski Ludowej domagają się oceny sprawiedliwej, bowiem obok niepowodzeń i kryzysów dostrzegamy tam również wymierne osiągnięcia. Wymienić tu można: a) Odbudowę kraju ze zniszczeń wojennych. Koszty tej odbudowy ponoszone przez kolejne pokolenia Polaków wpisały się w ogólny bilans gospodarczy i społeczny całych dziejów realnego socjalizmu w Polsce. b) Uprzemysłowienie. Powstał zupełnie nowy potencjał przemysłowy, który obciążył kraj wielkimi serwitutami, ale równocześnie powiększył bogactwo kraju, które nie w pełni zostało spożytkowane. c) Migracja ze wsi do miast. Był to proces autentycznego awansu społecznego wielkich rzesz ludzkich (ludności wiejskiej). W miastach jest to awans proletariatu miejskiego, a także zwielokrotnienie szeregów inteligencji. d) Bezpieczeństwo socjalne. Te olbrzymie rzesze zyskiwały pracę, tanie mieszkania, bezpłatną oświatę, naukę, opiekę zdrowotną oraz szeroki dostęp do kultury. e) Przebudowa cywilizacyjna wsi. Z drewnianej polska wieś stała się murowaną i zmechanizowaną. Zbliżyła się do miasta.

Ostatnie lata potwierdziły powszechne pragnienie demokracji, nieodzowność jej budowania. Może, i musi ona być dziełem zbiorowym wszystkich Polaków. Mimo bowiem przeszkód w jej realizacji, pozostaje ona stale ustrojem rzeczywistych szans i wolności tak w wymiarze jednostkowym jak i społecznym.

Tak więc na pytanie, czy Polska była państwem totalitarnym – nie ma odpowiedzi nie budzącej wątpliwości. Przyszłe pokolenia również o to będą się spierały. My poprzestańmy teraz na parafrazie myśli Arystotelesa z jego "Etyki Nikomachejskiej": Wystarczy może, jeśli opracowanie naszego przedmiotu osiągnie ten stopień jasności na jaki przedmiot ten pozwala; nie we wszystkich bowiem wywodach trzeba szukać tego samego stopnia ścisłości i nie na każde pytanie udzielać jednoznacznej odpowiedzi.

W odniesieniu zaś do totalitaryzmu nie zapominajmy o zawsze aktualnej, niestety, przestrodze Bertolda Brechta, iż znowu może być płodne łono, co wydało Bestię.

Marian Ciepaj, prawnik, politolog,
prof. w Zakładzie Nauk Humanistycznych IZ

NUMER 15

XIII w bieżącej kadencji posiedzenie plenarne Rady Głównej odbyło się 12 marca br. Poprzedniego dnia zebrało się Prezydium Rady na swym XVII posiedzeniu.

W posiedzeniu plenarnym wziął udział prof. Andrzej Wiszniewski, Przewodniczący Komitetu Badań Naukowych, który w obszernym wystąpieniu przedstawił stan funduszy przewidywanych na badania naukowe oraz zasady ich podziału i zamiary wprowadzenia ważnych zmian tych zasad. Spośród propozycji najistotniejszych odnotujemy tę, by środki dzielić przy uwzględnianiu przede wszystkim (oczywiście !) wyników pracy naukowej poszczególnych jednostek organizacyjnych, w odniesieniu jednak także do liczby zatrudnionych w nich badaczy (a więc przy braniu pod uwagę "produkcji naukowej" liczonej na osobę badacza). Nie mogąc streszczać obszernego i ogromnie interesującego wystąpienia Przewodniczącego KBN powiem tylko, że wywołało ono żywą dyskusję oraz wyrobiło przekonanie o pełnym zrozumieniu przez kierownictwo KBN problemów szkolnictwa wyższego o nadzieję na poprawę finansowania działalności naukowej na uczelniach w ramach możliwości Komitetu.

Rada stwierdziła, że podziela w pełni stanowisko Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 18 lutego br. w sprawie wydarzeń Marca 1968. Rada Główna zwróciła się w swoim stanowisku nr 28/98 do Prezydenta, Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie inicjatywy ustawodawczej naprawiającej krzywdy tym, których pozbawiono obywatelstwa polskiego.

Rada wyraziła opinię w sprawie, przedstawionego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, projektu reformy systemu edukacji, wyrażając poparcie dla głównych idei zawartych w tym projekcie, podkreślając ważne, pozytywne elementy proponowanej reformy: a) całościowy charakter systemu edukacji, b) zmiany programów i metod nauczania, tak by położony był większy nacisk na wyrabianie umiejętności i kształtowanie osobowości, a mniejszy na "wiedzę encyklopedyczną", c) uwypuklenie wychowczej roli szkoły w powiązaniu z rolą rodziny i społeczności lokalnej, wprowadzenie zewnętrznej, zobiektywizowanej oceny postępów uczniów, e) założenie motywacyjnego systemu wynagradzania nauczycieli. Równocześnie rada stwierdziła, że: *Ogłoszone (…) założenia reformy są ogólne i mają w dużym stopniu charakter deklaratywny. Istnieją obawy co do możliwości rozpoczęcia reformy w założonym przez MEN terminie.* Pośród wyliczonych następnie zadań, które - według Rady - muszą być podjęte w najbliższym czasie w związku z reformą, są m.in.: oszacowanie jej kosztów i zapewnienie środków na realizację, zsynchronizowanie reformy programowej w szkołach z przygotowaniem do niej nauczycieli, stworzenie jednolitego systemu oceny jakości kształcenia, zmodyfikowanie proponowanej drogi awansu zawodowego nauczycieli (jeśli będzie ona za długa i będzie miała zbyt dużo formalnych szczebli, to może działać antymotywacyjnie). Z braku miejsca przedstawiłem tylko wybór spraw, które rada wymieniła jako podstawowe dla reformy. W związku z zakończeniem prac Zespołu Do Spraw Nowelizacji Ustawodawstwa Dotyczącego Szkolnictwa Wyższego pod kierunkiem prof. Jerzego Osiowskiego, Rada przyjęła z uznaniem wyniki tych prac (w oficjalnym stanowisku nr 27/98).

Rada podjęła uchwałę dotyczącą projektu nowelizacji ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Rada przyjęła w niej do wiadomości roboczy projekt nowelizacji , przedstawiający odmienną od dotychczasowej, koncepcję systemu ubezpieczeń zdrowotnych, podkreślając najważniejsze pozytywne cechy projektu, lecz zgłaszając wiele szczegółowych uwag i zastrzeżeń oraz uwagi bardzo ogólne, spośród których wspomnę tylko o jednej, na temat braku symulacyjnych oszacowań reformy oraz ewentualnego wzrostu administracji, które powinny towarzyszyć zamierzeniom nowelizacyjnym.

Rada podjęła uchwałę co do projektów rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej zmieniających rozporządzenia: w sprawie wynagradzania nauczycieli akademickich i w sprawie stanowisk pracy oraz zasad wynagradzania pracowników szkół wyższych nie będących nauczycielami akademickimi, w związku z podwyżką wynagrodzeń od 1 kwietnia 1998 r., stwierdzając m.in., że *przyjmuje do wiadomości proponowane zmiany taryfikatorów płacowych przewidujące (…) podwyższenie stawek wynagrodzeń w granicach około 13%, z zastosowaniem korekt porządkujących wzajemne relacje stawek płacowych (…),* dodając pewne szczegółowe uwagi dotyczące korekt. Ponadto *Rada zwraca uwagę na to, że niewielki zakres korekt porządkujących był zdeterminowany wspomnianą relatywnie niewielką skalą podwyżki wynagrodzeń w szkołach wyższych w obecnym roku.*

Rada podjęła uchwały opiniujące pozytywnie (lub nie wnoszące zastrzeżeń) co do projektów następujących aktów prawnych: rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków, form, trybu przyznawania i wypłacania oraz wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych zawodowych i w sprawie określenia maksymalnej wysokości opłaty wnoszonej przez osobę ubiegającą się o przyjęcie na studia w państwowej uczelni zawodowej w roku akademickim 1998/99, a także zasad podziału w 1998 r. dotacji na działalność dydaktyczną w akademiach wychowania fizycznego i *Konwencję o Uznaniu Kwalifikacji Związanych z Uzyskaniem Wyższego Wykształcenia w regionie Europy.*

Rada uchwaliła minima programowe dla dwóch kierunków: biologii i nawigacji.

Rada nie znalazła podstaw do utworzenia nowego kierunku *optometrii,* o co wnioskowało Polskie Towarzystwo Optometrii i Optyki.

Rada zaopiniowała pozytywnie dwa i negatywnie trzy wnioski szkół wyższych o przyznanie prawa do nadawania stopni naukowych oraz podjęła uchwały o wnioskach uczelni niepaństwowych w sprawach dotyczących uruchamiania kierunków studiów i uzyskiwania uprawnień do prowadzenia studiów magisterskich, nie znajdując podstaw do opinii pozytywnych.

Andrzej Pelczar

CO SIĘ DZIEJE W MATEMATYCE?

Przeczytajmy u Jana Lechonia

Jan Lechoń urodził się w Warszawie 13 marca 1899 roku jako Leszek Serafinowicz. Polonistykę studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego. Już wcześniej pisał wiersze. Pierwszy zbiorek wydał w 1913 r. Użył wtedy pseudonimu Jan Lechoń i tak już pozostało. Sławę poetycką ugruntował w 1920 roku, wydając *Karmazynowy poemat*. W tym też roku Lechoń wespół z Jarosławem Iwaszkiewiczem, Antonim Słonimskim, Julianem Tuwimem i Kazimierzem Wierzyńskim stał się współredaktorem miesięcznika literackiego *Skamander*. Autorem tej nazwy był Lechoń. On też wygłosił słowo wstępne na pierwszym wystąpieniu grupy Skamandra 6 grudnia 1919 roku. Grupa ta zwana *skamandrytami* stała się prekursorem nowego stylu czy też modelu poezji polskiego dwudziestolecia. Przypomnę, że Skamander, to rzeka w Troadzie (Azja Mniejsza). Wg *Iliady* **Homera**, bóg tej rzeki wystąpił do walki z Achillesem w obronie mordowanych przez niego młodzieńców trojańskich. Sam autor nazwę tę uzasadnił następująco:

Wokół Troi, w której zatrzasnęła się i broni dusza narodu, chcemy opływać jak Wisła, broniąc wrogom dostępu i dając napój spragnionym.

Jan Lechoń przez wiele lat pisał szopki polityczne, felietony, eseje, trochę przekładał, wygłaszał odczyty – wcielając w życie idee skamandrytów, tzn. odchodząc od sztuki dla sztuki bliżej życia, demokratyzując poezję z jednoczesnym porzucaniem martyrologii.

Zamierzenia takie miały swoją rację bytu, na co można dać wiele przykładów. Ja poprzestanę na następującym fakcie: *Redutę Ordona* deklamowano z uniesieniem przez kilka pokoleń, podczas kiedy Ordon, bohater poematu, który miał się wysadzić w powietrze w 1831, zakończył życie dopiero w 1887 roku - czego bynajmniej nie nauczono mnie w szkole, lecz przeczytałam w *Karafce La Fontaine'a* **Melchiora Wańkowicza** wydanej przez Instytut Wydawniczy PAX, Wydawnictwo Literackie 1984 r.

O matematyce wyraził się poetycko:

MĘDRCA SZKIEŁKO

Wszystkoś mi wytłumaczył w tej wyższej algebrze,
że Adam na Zatybrzu, dłoń podnosząc, żebrze,
że domy stoją prosto z odwiecznego planu,
że nie ma żadnych cudów, zmarły wszystkie święte.
Ale są jeszcze przecież rzeczy niepojęte
Jak zapach heliotropu i kolor szafranu.

Funkcję attaché kulturalnego ambasady polskiej w Paryżu pełnił od 1930 roku do wojny. W czasie wojny wygłosił w Paryżu cykl odczytów o literaturze polskiej. Po opanowaniu Francji przez hitlerowców, Lechoń wyjechał do Ameryki. W 1942 r. wydał w Londynie zbiór wierszy w większości przedwojennych. Następnie tom, wydany w Nowym Jorku. Ostatni cykl wierszy wydał w londyńskiej edycji *Wierszy zebranych* w 1956 r.

W 1917 r., o Polsce napisał tak:

HEROSTRATES

Czyli to będzie w Sofii, czy też w Waszyngtonie,
od egipskich piramid do śniegów Tobolska
Na tysięczne się wiorsty rozsiadła nam Polska,
Papuga wszystkich ludów - w cierniowej koronie.

Kaleka jak beznodzy żołnierze szpitalni,
Co będą ze łzą wieczną chodzili po świecie,
Taka wyszła nam Polska z urzędu w powiecie
I taka się powlokła do robót w kopalni.
……
Ja nie chcę nic innego, niech jeno mi płacze
Jesiennych wiatrów gędźba w półnagich badylach;
A latem niech się słońce przegląda w motylach,
A wiosną - niechaj wiosnę, nie Polskę zobaczę.

Bo w nocy spać nie mogę i we dnie się trudzę
Myślami, co mi w serce wrastają zwątpieniem,
I chciałbym raz zobaczyć, gdy przeszłość wyżeniem,
Czy wszystko w pył rozkruszę, czy… Polskę obudzę.

Powyższy tytuł - przypomina nam szewca z Efezu, który w IV w. p.n.e. dla zdobycia sławy podpalił świątynię Artemidy. Potocznie tłumaczy się to jako człowiek, który targa się na uświęcone wartości lub dokonywa bezbożnego aktu zniszczenia. Przeżyliśmy Potop Tysiąclecia. Ale czy powódź powiatowa nie zaleje nas? I jak długo będzie trzeba czekać na amfibie z Katowic?

Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Opolskiego, prof. dr. hab. **Stanisław Sławomir Nicieja** twierdzi (na łamach naszej lokalnej prasy) cytuję: *Nie sądzę jednak, że plan, który przygotował profesor **Kulesza** jest do wykonania*. Pamiętajmy jednak, że żyjemy w kraju, gdzie wykonywano już wiele planów, które nie były do wykonania. Przeważnie przeliczano je w systemie piątkowym, w matematyce – rzadko stosowanym.

REFORMA SAMOBÓJCÓW, to bardzo dobry tytuł na pierwszej stronie *Gazety Opolskiej*. Jeśli nawet nie jest to tytuł naukowy, to na pewno ten literacki nagłówek warto sobie zapamiętać. Historia osądzi jego trafność. A może województwo opolskie stanie się koniem trojańskim na powiatowej mapie Polski? Lub, przeciwnie - pozostanie nam już tylko nostalgia za byłym *Księstwem Opolskim*. Być może wtedy pocieszy nas fakt, że w tego typu uczuciach nie będziemy bynajmniej odosobnieni.

Ostatnie lata Lechoń przeżył w Stanach Zjednoczonych. Z biegiem lat poetę coraz bardziej nękała nostalgia. Od roku 1949 do zgonu prowadził *Dziennik*. Dokument ten miał być dla poety ostatnią deską ratunku, terapią czy też lekarstwem na nękające go problemy nerwów i psychiki, okresy twórczej niemocy… Prawdopodobnie w 1956 roku - pisał sam o sobie:

POETA NIEMODNY

Mówią mi: "Nic nie wskrzesi czasu, co przeżyty,
Wkrótce o nim i pamięć wśród młodych się zatrze.

Zabieraj sobie swoje stare rekwizyty,
Bo nową będą grali sztukę w teatrze".

Cóż robić? Trzeba upić ambrozji się flachą,
Co jeszcze mi została z młodzieńczych bankietów.
Wychodzę z różą w ręku, z księżycem pod pachą,
A resztę pozostawiam dla nowych poetów.

W ostatnich tygodniach jego życia jego problemy wewnętrzne nasiliły się. Ich kres zadał samobójczy skok polskiego poety z dziesiątego piętra Hotelu Hudson w Nowym Jorku 8 czerwca 1956 roku. Myślę, że wcześniej opisał to sam:

ŚMIERĆ

.....

Za żadne skarby nieba nie oddam mej świętej
Pogardy dla wszystkiego, co wzrosło z tej ziemi:
Do końca bić się będę z falami wściekłemi,
A śmierć niech mnie potarga jak żagiel rozpięty.

Cytaty wybrała: Ewa Graczyńska
prof. w Zakładzie Matematyki IMFCh

Koszykówka

Reprezentacja Politechniki Opolskiej w koszykówce mężczyzn w dniach 6–10.05.1998 r. wzięła udział w Międzynarodowym Turnieju Koszykówki w Budapeszcie. Nasza drużyna w rywalizacji z reprezentacjami wyższych uczelni z: Hajfy – Izrael, Plovdiv – Bułgaria, Varny – Bułgaria, Arad – Rumunia,

Drużyna ▼

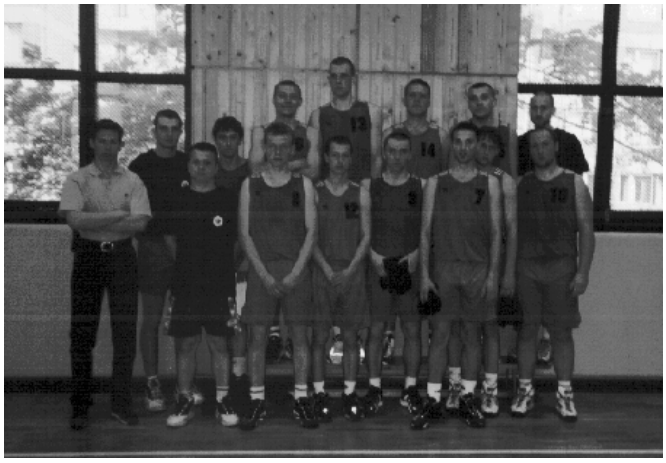

Dusseldorf – Niemcy, Sofii – Bułgaria, Wrocławia i Budapesztu zajęła wysokie 3 miejsce. W eliminacjach nasi koszykarze ulegli po dogrywce reprezentantom gospodarzy 44:54,pokonali natomiast drużyny z Niemiec 48:28, Rumunii 55:38, Bułgarii (Sofia) 70:32. Czas trwania meczów w rundzie eliminacyjnej wynosił 2 × 15 min bez zatrzymywania, co tłumaczy niskie rezultaty jakimi kończyły się spotkania. W spotkaniu półfinałowym przegraliśmy z drużyną Izraela 51:69. W meczu o trzecie miejsce nasi koszykarze pokonali reprezentację Uniwersytetu Wrocławskiego 68:54. Turniej zakończył się zwycięstwem drużyny Izraela, która pokonała gospodarzy zawodów 100:82. Nasza drużyna wystąpiła w składzie: **Piotr Plutka, Bartosz Trytek, Tomasz Dawidowicz, Marek Wesołowski, Grzegorz Jankowski, Dariusz Miller, Krzysztof Kaptur, Bartosz Nazimek, Sebastian Kujda, Daniel Atłachowicz, Łukasz Jedliński, trener Dariusz Nawarecki, asystent trenera Jakub Krok,** kierownik **Sylwester Ginda**. W turnieju grały również drużyny kobiece reprezentujące uczelnie z Francji – Caen, Finlandii – Turku, Bułgarii – Sofia, Polski – Wrocław i Katowice, Węgier – Budapeszt. Rywalizacja kobiet zakończyła się zwycięstwem drużyny Francji przed Polkami (Wrocław) i drużyną Węgier. Turniej był również okazją do wymiany doświadczeń oraz nawiązania kontaktów towarzyskich czemu służyły doskonale zorganizowane imprezy towarzyszące między innymi rejs po Dunaju czy wizyta w Muzeum Ludowym niedaleko Budapesztu. Nasza drużyna była widoczna nie tylko na boisku, kulturalnym oraz wesołym dopingiem podczas zawodów również skierowanym do przeciwników przyczyniliśmy się do wytworzenia wspaniałej atmosfery studenckiego święta. Kierownictwo ekipy zaopatrzone w materiały promujące Opole oraz naszą uczelnię nawiązało kontakty z przedstawicielami wszystkich państw biorących udział w turnieju, co powinno zaowocować częstymi kontaktami ze studentami innych krajów. Z ostatniej chwili – nasza drużyna otrzymała zaproszenie na turniej do Izraela.

Zwycięstwo... ▼

Wzmagania na ściance

W ubiegłym roku akademickim powstała przy Klubie Uczelnianym AZS Politechniki Opolskiej sekcja wspinaczkowa zrzeszająca studentów opolskich uczelni wyższych.Miejscem zmagań mniej i bardziej doświadczonych wspinaczy jest ścianka przy II Liceum Ogólnokształcącym, jednak ostatnio rozpoczęto starania o wynajem nowo powstałej, bardziej profesjonalnej ściany wspinaczkowej w SP nr 11. Zajęcia prowadzone są pod kierownictwem instruktora **Mariusza Piątkowskiego** dwa razy w tygodniu (poniedziałek, środa) po dwie godziny. Największym powodzeniem sekcja cieszy się wśród młodzieży, która wcześniej zetknęła się z tym sportem, ale postępy i zainteresowanie rosną i u początkujących. Dowodem jest **złoty medal** zdobyty przez studentkę IV roku Inżynierii Środowiska – **Dorotę Kościelniak** podczas I MISTRZOSTW SZKÓŁ WYŻSZYCH WE WSPINACZCE SKAŁKOWEJ we Wrocławiu 21.03.98 r. Dorota zwyciężyła w konkurencji wspinania się na czas, która uważana jest za jedną z najtrudniejszych w tej dziedzinie sportu.Drużynowo Politechnika Opolska zajęła IV miejsce w typie.

Nagrodą za dobre wyniki będzie podczas wakacji obóz szkoleniowy na terenie Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Debiut Politechniki Opolskiej w XIX edycji Mistrzostw Szkół Wyższych

Nasza uczelnia po raz pierwszy uczestniczyła w Mistrzostwach Szkół Wyższych w typie politechnik i od razu osiągnęła wspaniałe wyniki sportowe.

Pierwszy sukces odnieśli **w Mistrzostwach Polski piłkarze ręczni** zdobywając srebrny medal. Impreza odbywała się po raz dziewiętnasty, a miejscem rozgrywek był Koszalin. Wzięło w niej udział dwanaście reprezentacji politechnik z całego kraju. W meczu o złoty medal nasz zespół spotkał się z wielokrotnym mistrzem Polski – Politechniką Gdańską. Spotkanie było bardzo zacięte i wyrównane. Opolska drużyna grała w składzie: **Marek Kępczyk** i **Tomasz Langner – bramkarze, Zbigniew Kleszno, Tomasz Gortowski, Wojciech Aksamit, Maciej Bereśniewicz, Łukasz Gradowski, Andrzej Matyszok, Wojciech Lalek, Ireneusz Kaczmarczyk, Piotr Bielamowicz, Gracjan Węgrzyn, Jacek Majka**. Kierownikiem ekipy był **Piotr Łu-**

Piłkarze ręczni – Andrzej Banek ▼

gowski, a trenerem mgr **Andrzej Banek**. **Łukasz Gradowski**, zdobywca 37 bramek został królem strzelców mistrzostw.

"Jest to nasz bardzo duży sukces. Graliśmy po raz pierwszy pod szyldem Politechniki i od razu zdobyliśmy srebrny medal. Poziom mistrzostw był bardzo wysoki, o czym świadczy udział zawodników drużyn pierwszoligowych. My mogliśmy pokusić się o złoto, lecz po rozegraniu czterech spotkań w ciągu dwóch dni zawodnicy nie byli już w stanie wykrzesać z siebie więcej. Był to "prawdziwy maraton szczypiorniaka" – ocenił występ swojej drużyny **trener Banek.** Może coś więcej w kolejnej edycji…

Katarzyna Banek

Dużym sukcesem mogą się także cieszyć pływacy, którzy z Poznania, z Mistrzostw Polski Politechnik w Pływaniu przywieźli 10 medali. Politechnikę Opolską reprezentowała ekipa w składzie: **Marcin Wieloch, Rafał Krzyształowicz, Grzegorz Benek, Mariusz Piątek, Jacek Więcek, Dorota Karwatka, Aleksandra Czajka, Agnieszka Jazinicka, Justyna Golc i Katarzyna Banek –** kierownik. W klasyfikacji końcowej mężczyźni zajęli IX, a kobiety XI miejsce. **Mariusz Piątek** został najlepszym pływakiem Mistrzostw wygrywając dla Politechniki dwa medale w stylu klasycznym : na dystansie 100 m – złoty medal i na 50 m srebrny. Równie dobre wyniki miał **Marcin Wieloch** zdobywając srebrny medal na dystansie 50 m stylem dowolnym oraz 50 m stylem motylkowym brązowy. Także dwa medale wśród kobiet zdobyła **Dorota Karwatka**. Płynąc 100 m stylem dowolnym wywalczyła brązowy medal, a na 50 m dowolnym – srebrny medal. Dodatkowym sukcesem był srebrny medal zdobyty w sztafecie stylem zmiennym 4 × 50 m mężczyzn. To dobre wyniki, gdyż poziom zawodów był bardzo wysoki. Jednak gdyby ekipa była liczniejsza to I miejsce w Polsce wśród politechnik byłoby dla Politechniki Opolskiej.

Katarzyna Banek

Srebrni medaliści sztafety stylem zmiennym ▼

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

7(70) maj 1998

Spis treści

Felieton osobny **3**
Od Redakcji **3**
Wśród dwunastu zadań, które wyznaczył sobie komitet, dwa dotyczą informacji i promocji **4**
Z kalendarza rektora **5**
W pionie prorektora ds. nauki **6**
Jubileusz Centrum Targowego Kielce **7**
Informacja o materiałach konferencyjnych gromadzonych w polskich bibliotekach **8**
Dni Partnerstwa' 98 – Partnerschaftstage' 98 **9**
Najlepsi – wyróżnieni **10**
Opolskie Dni Kariery' 98 **11**
W środowisku akademickim **12**
Studia i studenci **13**
Wieści z wydziałów **14–16**
Aktualności z KBN **17–19**
Ustrój polityczny Polski w okresie od 1944 r. do 1989 r. – totalitaryzm czy autorytaryzm? (cz. III) **20**
Notatki przewodniczącego RGSW **23**
Co się dzieje w matematyce **24**
Sport **25**